

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Živnostenské podnikání v silniční dopravě od roku 1989.

Trade business in road transport since 1989.

Student: Bc. Lucie Bartoňová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Pavel Godický

Ostrava 2011

Zadání diplomové práce

Student: Bc. Lucie Bartoňová
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor: Ekonomika a právo v podnikání
Téma: Živnostenské podnikání v silniční dopravě od roku 1989.

Trade business in road transport since 1989.

1. Úvod
2. Vývoj podnikatelského prostředí na území ČR po roce 1989
3. Právní úprava živnostenského podnikání a praktická hlediska živnostenského podnikání
4. Silniční motorová doprava
5. Závěr
Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

ZICHOVÁ, J. *Živnostenské podnikání*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2008. 196 s. ISBN 978-80-7418-001-9.
HORZINKOVÁ, E. *Živnostenský zákon v praxi 2010/2011*. Praha: Anag, spol. s r.o., 2010. 344 s. ISBN: 978-80-7263-615-0.
STAŠA J., SRBOVÁ I. *Živnostenský zákon.*, 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-925-4

Vedoucí diplomové práce:
Mgr. Pavel Godický

Datum zadání: 20. listopadu 2010

Datum odevzdání: 29. dubna 2011

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
vedoucí katedry

---

děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně a uvedla jsem veškerou použitou literaturu a další prameny.“

Ostrava 2011

Bc. Lucie Bartoňová

Obsah

ÚVOD.....	1
1. VÝVOJ PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ NA ÚZEMÍ ČR PO ROCE 1989.....	3
<i>Živnostenský zákon .....</i>	<i>4</i>
<i>Zákon o silniční motorové dopravě .....</i>	<i>6</i>
2. PRÁVNÍ ÚPRAVA ŽIVNOSTENSKÉHO ZÁKONA A PRAKTICKÁ HLEDISKA ŽIVNOSTENSKÉHO ZÁKONA.....	10
2.1 <i>Obecné rysy živnostenského podnikání .....</i>	<i>11</i>
2.2 <i>Druhy živností a jejich členění .....</i>	<i>12</i>
2.2.1 <i>Řemeslné živnosti .....</i>	<i>12</i>
2.2.2 <i>Vázané živnosti .....</i>	<i>12</i>
2.2.3 <i>Volná živnost .....</i>	<i>13</i>
2.2.4 <i>Koncesované živnosti.....</i>	<i>13</i>
2.4 <i>Podmínky živnostenského podnikání .....</i>	<i>15</i>
2.4.1 <i>Všeobecné podmínky provozování živnosti.....</i>	<i>15</i>
2.4.2 <i>Zvláštní podmínky provozování živnosti.....</i>	<i>16</i>
3. PODROBNÉ ZMĚNY TÝKAJÍCÍ SE ŽIVNOSTENSKÉHO ZÁKONA A SILNIČNÍ MOTOROVÉ DOPRAVY.....	17
<i>Rok 1995.....</i>	<i>17</i>
<i>Rok 1996.....</i>	<i>18</i>
<i>Rok 1997.....</i>	<i>19</i>
<i>Rok 1998.....</i>	<i>19</i>
<i>Rok 2000.....</i>	<i>20</i>
<i>Rok 2001.....</i>	<i>22</i>
<i>Rok 2002.....</i>	<i>22</i>
<i>Rok 2008.....</i>	<i>23</i>
3.1 <i>VSTUP ČR DO EVROPSKÉ UNIE .....</i>	<i>29</i>
3.2 <i>NOVELA ŽIVNOSTENSKÉHO ZÁKONA S ÚČINNOSTI OD 1. 8. 2010 .....</i>	<i>32</i>
4. SILNIČNÍ MOTOROVÁ DOPRAVA	33
4.1 <i>Obsahová náplň živnosti.....</i>	<i>36</i>
4.2 <i>Řidičské oprávnění .....</i>	<i>37</i>
4.3 <i>Průkaz profesní způsobilosti řidiče.....</i>	<i>37</i>
4.4 <i>Odborná způsobilost a její záznam v PPŽŘ .....</i>	<i>38</i>
4.5 <i>Oprávnění k podnikání v silniční dopravě.....</i>	<i>39</i>
4.6 <i>Výpis z živnostenského rejstříku .....</i>	<i>39</i>
5. PRAKTICKÉ SROVNÁNÍ ŽIVNOSTNÍKŮ PODNIKAJÍCÍCH V OBORU SILNIČNÍ DOPRAVY	41
5.1 <i>JAK ZMĚNY V ŽIVNOSTENSKÉM ZÁKONĚ ZASÁHLY „MALÉHO“ ŽIVNOSTNÍKA. ....</i>	<i>43</i>
5.2 <i>JAK ZMĚNY V ŽIVNOSTENSKÉM ZÁKONĚ ZASÁHLY „VELKÉHO“ PODNIKATELE. ....</i>	<i>47</i>
5.3 <i>VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU .....</i>	<i>51</i>
5.4 <i>HLAVNÍ VÝVOJOVÉ ROZDÍLY A JEJICH DOPAD NA ŽIVNOSTNÍKY.....</i>	<i>54</i>
ZÁVĚR.....	56
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	58
SEZNAM ZKRATEK.....	61
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	62
PŘÍLOHY	63

Úvod

Živnostenské podnikání v oboru silniční motorové dopravy patří v České republice k velmi diskutovaným tématům. Mnohokrát novelizovaný živnostenský zákon přináší podnikatelům nemalé problémy. Tyto problémy se týkají nejen finanční ale i administrativní zátěže.

V diplomové práci bude rozebrána problematika živnostenského zákona a jeho podstatná část týkající se silniční dopravy. Tyto dvě navzájem propojené části budou srovnány v časovém horizontu, který zahrne jak minulý vývoj, tak i současným stav. Práce dále zachytí nejvýznamnější mezníky a zásadní změny v živnostenském zákoně a v zákoně o silniční dopravě. Rozdělením obou těchto právních předpisů do několika etap vývoje přiblížím, k jakým změnám postupně docházelo.

Důvodem výběru tématu Živnostenské podnikání v silniční dopravě od roku 1989 byl v prvé řadě zájem o danou problematiku a dále i dlouhodobá spolupráce s přepravní společností Toptrans, díky níž jsem měla možnost se blíže seznámit s tímto specifickým oborem podnikání. Proto bych ráda zúročila své poznatky, jak z teoretického, tak i z praktického hlediska a zhodnotila strukturu vývoje živnostenského podnikání na poli silniční dopravy od roku 1989.

Hlavním cílem této práce bude srovnání vývoje živnostenského zákona a zákona o silniční dopravě v několika posledních desítkách let a vyhodnocení dopadů, které měly oba tyto předpisy na ty subjekty, pro něž je jejich znalost nezbytná, tj. dopravce. Práce se bude zároveň zabývat pozitivními i negativními přínosy, které plynou těmto osobám z živnostenského zákona.

Na základě získaných informací, které budou zpracovávány jako výstup dotazování u dvou typů dopravců, se práce zaměří na potvrzení, či vyvrácení mýtů, nebo negativních zkušeností s podnikáním v tomto oboru živnostenského zákona. Průzkumem dvou navzájem nepropojených subjektů bude zjištěno, jak ovlivňují provedené novely zákona jejich podnikání, přičemž hlavním rozdílným faktorem bude velikost zkoumaných subjektů. Výsledkem této práce bude nástin přínosů a pozitivních zkušeností při provozování živnostenského podnikání v silniční dopravě a v zasilatelství a v příbuzných oborech.

Při znalosti dosavadních informací týkajících se oboru silniční dopravy usuzuji, že situace v tomto oboru je velmi špatná. Proto si myslím, že výsledky dotazníku nebudou nijak odlišné od dosavadní vládnoucí situace na poli silniční dopravy.

V diplomové práci bude použita četná skupina zákonů a právních předpisů. Dále budou čerpány internetové zdroje zejména speciální podnikatelské články, které poskytují mnoho cenných informací nejen od odborníků, ale od samotných živnostníků. V analytické části budou informace využity z přímého dialogu s podnikateli provozující živnost v oboru silniční motorové dopravy.

1. Vývoj podnikatelského prostředí na území ČR po roce 1989

Podnikatelské prostředí na území ČR prošlo od roku 1989 několika zásadními změnami. Po pádu komunistické vlády v tomto roce se začaly uskutečňovat transformační, reorganizační a restrukturalizační změny. Soukromý sektor začal hrát významnou roli. Dochází k výrazné renesanci podnikání a oživení podnikatelských aktivit v malých a středních podnicích.

Po sametové revoluci, zejména pak v roce 1990 nastává bouřlivý vývoj v oblasti podnikání. Téměř každý občan se zajímal o možnosti založení vlastní firmy a docházelo tak k vysokému nárůstu počtu nových podnikatelů. Na jedné straně sice existoval velký zájem podnikatelů, ale na straně druhé tento proces narušovala nepřipravenost legislativy, státní správy, bankovního sektoru a v neposlední řadě nedostatek zkušenosti samotných podnikatelů.¹

Po roce 1990 bylo zřejmé, že „bez kapitálů nelze vybudovat kapitalismus“. Musel se proto kapitál do České republiky „pozvat“ a obstát v konkurenci zemí, které činily totéž (Maďarsko a Polsko o řadu let dříve). Česká republika potřebovala na jedné straně špičkové technologie, na druhé straně bylo nutné vytvářet prostor pro nová pracovní místa. Tak vznikl kompromis, který se nejdříve promítl do vládního programu a poté do zákona. Na české politické scéně to vyvolalo nečekaný „povyk“. Jedni tvrdili, že je to „nepřátelská protiliberální ideologie“, druzí považovali systém investičních pobídek za „samospasitelný nástroj“, který má toužebnou příchut' státních zásahů.²

Pod pojmem podnikatelské prostředí je konkrétně myšlen živnostenský zákon, ve kterém bude dále podrobněji probírána část silniční motorové dopravy. Porovnáním těchto dvou předpisů bude docíleno komplexního srovnání vývoje, který se udál v posledních desítkách let. Na základě získaných informací, bude srovnáno, jakými změnami prošly tyto dva předpisy a jakým způsobem se vzájemně tyto změny ovlivňují. Srovnání bude vždy provedeno ke konkrétnímu roku, ve kterém se udála příslušná změna.

---

¹ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2008/2009*. 7. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2008. 349 s. ISBN 978-80-7263-477-4.

² PETŘÍČEK, Václav. *Vývoj podnikatelského prostředí v ČR*. 1. vydání. Praha: Corona, 2006. 138 s. ISBN 80-903363-6-1.

Živnostenský zákon

Živnostenský zákon je důležitou právní normou, která v každém případě ovlivňuje podnikatelské aktivity většiny firem i samostatnou výdělečnou činnost fyzických osob.

Během své platnosti byl živnostenský zákon přímo i nepřímo mnohokrát novelizován. Jednalo se především o dílčí úpravy jednotlivých ustanovení reagující na nově přijímané zvláštní zákony. Takové úpravy však neovlivnily ani základní principy, ani celkové znění zákona. Zásadní změnu přinesla novela zákona z roku 1995, která podstatně usnadnila vstup do živnostenského podnikání, pokusila se vyřešit podnikání průmyslových podniků a upřesnit podmínky podnikání zahraničních osob. Vedle toho přinesla i řadu dalších změn, které měly zjednodušit a zlepšit nebo upřesnit obecné podmínky živnostenského zákona.³

Koncem roku 1999 byla přijata další rozsáhlá novela živnostenského zákona, která provedla některé podstatné změny nejen v obecné textové části zákona, ale i v jeho jednotlivých přílohách.

Došlo především k úpravě podmínek prokazování odborné způsobilosti pro živnosti řemeslné, zpřesnilo se vydávání průkazu živnostenského oprávnění, upravily se povinnosti podnikatelů vůči živnostenským úřadům a změnil se obsah příloh s ohledem na změny zvláštních právních předpisů a současně přílohy zákona byly doplněny o nové živnosti.

V roce 2001 až 2003 byl živnostenský zákon přímo i nepřímo novelizován dalšími zákony, které především změnily jednotlivé přílohy zákona.

Z hlediska slučitelnosti našeho práva s právem EU byly v zákoně v této souvislosti provedeny některé změny tak, aby úprava podnikání vyhovovala závazkům plynoucím pro Českou republiku z Evropské dohody. Postupně byla do živnostenského zákona zapracována některá ustanovení směrnic ES dotýkající se zejména délky a obsahu odborné praxe.⁴

Přímá novela živnostenského zákona, provedena v roce 2006 změnila nejen jeho obecnou část, ale obsahově se dotkla i zákona z roku 1991 o živnostenských úřadech⁵, ale také řadu dalších zákonů. Uvedená novela především zjednodušila postupy při

---

³ Zákon č. 286/1995 Sb., kterým se mění a též doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁴ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2008/2009*. 7. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2008. 349 s. ISBN 978-80-7263-477-4.

⁵ Zákon č. 214/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

registraci podnikatelů v oblasti živnostenského podnikání, a proto se novelizovaly také následující další předpisy související s živnostenským zákonem.⁶

Obecní živnostenské úřady se staly centrálním registračním místem, kde podnikatel může činit úkony, a živnostenský úřad přijímá potřebné údaje, které ve lhůtě stanovené zákonem sdělí příslušným orgánům státní správy. V důsledku uvedené právní úpravy se zjednodušila komunikace podnikatele s veřejnou správou a současně i komunikace mezi orgány veřejné správy navzájem.

Obecná část živnostenského zákona zaznamenala několik nejdůležitějších změn. Novela živnostenského zákona zrušila živnostenské listy a koncesní listiny. Tyto průkazy živnostenského oprávnění jsou nahrazeny jediným dokumentem, a to výpisem z živnostenského rejstříku. V souladu s možnostmi, které poskytuje informační systém živnostenského rejstříku, je podnikatelům umožněno komunikovat s kterýmkoliv obecním živnostenským úřadem na celém území státu. Nový systém živnosti je podstatně přehlednější. Zavádí se jedna volná živnost, v jejímž rámci může podnikatel vykonávat ohlášený obor činností. Současně se sloučily některé živnosti řemeslné, vázané a koncesované. Tím se snížil počet činností, které nyní podléhají regulaci za strany státu.

---

⁶ Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.

Zákon o silniční motorové dopravě

Počínaje rokem 1990 došlo v bývalém Československu k základním ekonomickým změnám, které se projevily také v dopravě. Nejsilněji a nejrychleji probíhaly tyto změny v silniční dopravě, která poskytovala nejlepší základnu pro jejich průběh. Vyplývá to z následujících faktů:

- podnikání v silniční dopravě je kapitálově nejméně náročné ze všech druhů vnější dopravy, které mají všeobecný ekonomický význam,
- forma provozování silniční dopravy nemá prvky monopolu, nezahrnuje ani vlastnictví dopravní cesty ani regulaci na ní, která by upřednostňovala některé provozovatele nebo jim poskytovala nějaké technologické nebo ekonomické preference a výhody,
- silniční doprava je velmi flexibilní, lehce dostupná a zajišťuje přepravy „z domu do domu“ a v osobní dopravě linkové se poměrně lehce přizpůsobuje změnám přepravních potřeb provozních podmínek v prostoru i čase; ne náhodou se používá jako náhradní doprava i v případě poruch nebo překážek v jiných druzích dopravy,
- silniční doprava je poměrně málo náročná na odborné způsobilosti k jejímu provozování, nevyžaduje ani dlouhodobou přípravu v učebním poměru, ani dlouhodobé zaškolování nebo rekvalifikaci,
- kapitál vložený do podnikání v silniční dopravě se relativně rychle obrací, protože podíl investic je pro podnikatele relativně nízký v porovnání s podílem oběžných nákladů,
- podmínky ekonomiky v silniční dopravě se zdají být jednoduché, průhledné a lehce pochopitelné, v podstatě téměř každý se cítí být dobrým řidičem a považuje to za vyčerpávající kvalifikaci pro podnikání v silniční dopravě,
- v minulém období byly některé formy provozování silniční dopravy považovány za společensky prestižní (mezinárodní doprava).

Tyto faktory způsobily, že změny v silniční dopravě proběhly lavinovitě. Do roku 1989 byla silniční doprava pro cizí potřeby koncentrována do monopolních podniků ČSAD krajsky organizovaných formou smíšených podniků pro osobní i nákladní dopravu. Vedle toho existovalo 18 podniků městské hromadné dopravy, v nichž bylo spojeno provozování všech druhů osobní dopravy pro vlastní potřeby (na vlastní účet), kterou ale provozovaly

téměř výhradně státní podniky nebo zemědělská a výrobní družstva. Soukromý sektor silniční dopravy vůbec neexistoval.

Teprve v roce 1990 byl umožněn vznik soukromých živností a transformace státních podniků, respektive jejich privatizace. Tento proces probíhal v silniční dopravě velmi rychle a v podstatě živelně. Rozpad většiny dopravních kolosů, kterými byly krajské podniky ČSAD, zasáhl především rozsáhlou sítí pravidelných linek autobusové dopravy, která byla mimořádně hustá a představovala základní systém veřejné osobní dopravy.

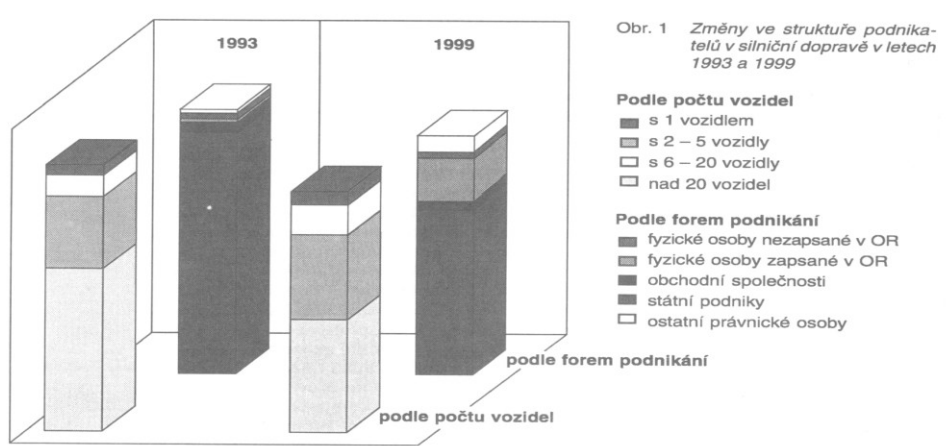
V letech následujících po roce 1990 došlo k poměrně značné atomizaci podnikání. Svědčí o tom fakt, že v celkovém počtu provozovaných živností ve sféře silniční dopravy činil podíl počtu podnikatelů – fyzických osob nezapsaných do obchodního rejstříku v roce 1993 celkem 93,1 % (z celkového počtu zhruba 40 000 podnikatelů) a 62 % podnikatelů provozovalo pouze 1 vozidlo. Po tomto období prudkého růstu počtu podnikatelů v silniční dopravě následovalo období, které je charakterizováno zhruba vyrovnaným počtem nových podnikatelů a podnikatelů, kteří podnikání ukončili, tedy období stabilizovaného celkového počtu podnikatelů v letech 1994 – 1996. V následujících letech počínaje rokem 1997 převažuje v tendenci vývoje pokles počtu provozovatelů silniční dopravy. Tento pokles vyvolávalo několik vlivů:

- celkový pokles poptávky po přepravních službách zejména v nákladní dopravě,
- převis nabídky přepravních služeb nad poptávkou po nich ve všech druzích dopravy,
- začátek tendence ke spojování malých dopravců a posilování koncentrace podnikání v silniční dopravě jako obrana proti neudržitelnosti podnikání s jedním nebo s malým počtem vozidel zejména v přepravách přesahujících místní potřeby.

Tendence ke koncentraci zesiluje také zejména pod tlakem nezbytnosti obnovovat zastaralý vozový park. Tuto obnovu provázají zvýšené požadavky na provozní a přepravní vlastnosti vozidel nově uváděných do provozu, tedy zvýšené nároky na investice.

Vývoj tendence ke koncentraci mezi lety 1993 – 1999 je dokumentován na následujícím obrázku. Stav roku 1993 je převzat z oficiální statistiky, rok 1999 je výsledkem odborného odhadu z dostupných pramenů.

Obr. 1.1 Změny ve struktuře podnikatelů v silniční dopravě v letech 1993 a 1999.⁷

Zdroj: Podnikání v silniční dopravě

Přes problémy, které sebou nesla novelizace týkající se účastníku silničního provozu, se zákonodárci zaměřili na odstranění nesourodé právní úpravy oblasti provozu na pozemních komunikacích a s účinností od 1. 1. 2001 byl vydán zcela nový zákon, a to o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, do jehož názvu byla pro zjednodušení novelou účinnou k 1. 7. 2006 doplněna zkratka „zákon o silničním provozu“.⁸

Zákon znamenal celkovou modernizaci právní úpravy provozu na pozemních komunikacích a měl zajistit její soulad s ústavními požadavky a s předpisy Evropské unie. Především převedl výkon správních činností ve věcech provozu na pozemních komunikacích z Policie České republiky a Ministerstva vnitra ČR na okresní úřady a Ministerstvo dopravy a spojů ČR, následně od roku 2003 v souvislosti se zánikem okresních úřadů došlo k přenosu kompetencí na obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

Jako každá nová věc i tato právní norma měla řadu nedostatků, které byly řadou novelizací postupně odstraňovány. Rozsáhlou úpravu zaznamenal zákon s účinností

⁷ KYNCL, Jan. *Podnikání v silniční dopravě*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, spol. s r.o., 2001. 172 s. ISBN 80-7169-743-5.

⁸ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů.

k 1. 7. 2006, v souvislosti s bojem proti neutěšenému stavu na českých silnicích, zejména proti zvyšujícím se počtům dopravních nehod s tragickými následky.

Za změny nejrevolučnější lze bezesporu považovat zavedení bodového hodnocení vybraných přestupků a trestných činů spáchaných řidiči motorových vozidel, obecně nazývaného bodový systém, a znovuzavedení institutu zadržení řidičského průkazu.⁹

Zatím poslední novelou, která upravuje získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, provoz na pozemních komunikacích, správní poplatky a silniční dopravu je zákon o silničním provozu, který je účinný od 1. dubna 2008, některá ustanovení až od 1. Záře 2008.¹⁰

---

⁹ KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, s.r.o., 2008. 512 s. ISBN 978-80-87212-03-5.

¹⁰ Zákon č. 374/2007, zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.

2. Právní úprava živnostenského zákona a praktická hlediska živnostenského zákona

Pro správné pochopení živnostenského zákona je důležité vymezit si základní pojmy. Tyto základní náležitosti slouží k tomu, aby nedocházelo ke zbytečným chybám a dalším problémům spojených s odstraněním těchto prohřešků. Mezi základní a nejdůležitější členění patří rozdělení živností na vázané, volné a koncesované. Dále je nutné vědět, co vše potřebuje začínající podnikatel doložit, aby mohl řádně ohlásit svou živnost.

Živnostenský zákon je důležitou právní normou, která v každém případě ovlivňuje podnikatelské aktivity většiny firem i samostatnou výdělečnou činnosti fyzických osob.

Obecná část živnostenského zákona zaznamenala několik nejdůležitějších změn. Novela živnostenského zákona zrušila živnostenské listy a koncesní listiny. Tyto průkazy živnostenského oprávnění byly nahrazeny jediným dokumentem, a to výpisem z živnostenského rejstříku. V souladu s možnostmi, které poskytuje informační systém živnostenského rejstříku, je podnikatelům umožněno komunikovat s kterýmkoliv obecním živnostenským úřadem na celém území státu. Nový systém živností je podstatně přehlednější. Byla zavedena jedna volná živnost, v jejímž rámci se sloučily některé živnosti řemeslné, vázané a koncesované. Tím se snížil počet činností, které nyní podléhají regulaci ze strany státu.

Smyslem nové právní úpravy je zejména celkově zlepšit a zjednodušit podnikatelům podmínky pro jejich podnikatelskou činnost. Nová právní úprava také sleduje to, aby byla odstraněna duplicita kontrolní činnosti ze strany několika kontrolních orgánů. Ve vztahu k tomuto budou nadále kontrolu podnikatelů zabezpečovat jen živnostenské úřady a orgány ochrany veřejného zdraví tam, kde tyto orgány původně prováděly kontrolu současně s Českou obchodní inspekcí. Některé povinnosti podnikatelů vůči České obchodní inspekci se naopak ruší úplně. V návaznosti na předpisy EU došlo k novému vymezení pojmu „klamání spotřebitele“ a odstranila se duplicita a kontrolní činnosti orgánů ochrany veřejného zdraví a České obchodní inspekce.¹¹

---

¹¹ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2010/2011*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2010. 344 s. ISBN 978-80-7263-615-0.

2.1 Obecné rysy živnostenského podnikání

Živnostenské podnikání (živnost) je upraveno ŽZ a představuje specifickou oblast podnikání v oblasti výroby, obchodu a poskytování služeb. Provozovat jakoukoliv činnost, která má charakter živnosti, lze pouze na základě získaného živnostenského oprávnění. Jiné formy podnikatelské činnosti vyplývají ze zvláštních právních předpisů a jedná se zejména o činnosti vyloučené ze ŽZ, jejichž provozování je zpravidla upraveno zvláštními právními předpisy.

Živnostenský zákon neupravuje podmínky pro podnikatelskou činnost, která není živností. Živnost můžeme chápat v širším smyslu jako specifickou část podnikatelské činnosti vymezené v ObchZ nebo v užším smyslu definovanou ŽZ, který definuje živnostenské podnikání pozitivně tím, že stanoví jeho jednotlivé znaky, s negativním vymezením vyloučených činností.

Samotný pojem „živnost“ se používá v ŽZ ve významu legislativní zkratky označující živnostenské podnikání. Živností je veškeré podnikání, které splňuje znaky uvedené v ŽZ a není vyloučeno z předmětu jeho úpravy.

Za živnostenské podnikání se považuje soustavná činnost, provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených ŽZ. Živnostenský zákon přitom jednotlivé znaky živnosti blíže nespecifikuje, a je proto nutné je chápat v jejich obvyklém smyslu a významu.

Pro samotný rozsah živnostenského oprávnění je důležité vymezení předmětu podnikání, který je uveden ve výpisu z živnostenského rejstříku a také příslušnými ustanoveními ŽZ. Rozsah oprávnění je dále vymezen podle toho, zda podnikatel provozuje živnost spočívající ve výrobní činnosti, v obchodní činnosti nebo ve službách.

Překročení stanoveného rozsahu živnostenského oprávnění je porušením zákona a vede k neoprávněnému podnikání a následně k možnosti uložení sankce ze strany živnostenského úřadu. V takovém případě však musí jít o činnost, která vykazuje znaky živnosti a je provozována bez živnostenského oprávnění nebo nad rozsah tohoto oprávnění.

2.2 Druhy živností a jejich členění

Většina živností jsou živnosti ohlašovací a člení se na živnosti řemeslné, vázané a živnost volnou. Oprávnění k jejich provozování vzniká, jakmile podnikatel splní zákonem stanovené podmínky a ohlásí živnost živnostenskému úřadu. Pouze omezený počet činností jsou živnosti koncesované, které vyžadují povolení (koncesi) a mohou být provozovány, až jakmile rozhodnutí o koncesi nabude právní moci.

Povolení ke koncesované živnosti se uděluje formou správního rozhodnutí živnostenskému úřadu, kterým se provozování koncesované živnosti povoluje. Jakmile rozhodnutí o udělení koncese nabude právní moci, provede živnostenský úřad zápis do živnostenského rejstříku a vydá výpis z něho.

Pro základní rozdělení živností na ohlašovací a koncesované je tedy rozhodující vznik živnostenského oprávnění.

2.2.1 Řemeslné živnosti

Základní podmínkou provozování ohlašovací živnosti řemeslné je odborná způsobilost získaná vyučením v oboru nebo jiným odborným vzděláním, Kvalifikace se prokazuje výučním listem nebo jiným dokladem o řádném ukončení učebního oboru nebo dokladem o dosažení jiného stanoveného odborného vzdělání nebo dokladem vydaným na základě zákona o uznání výsledků dalšího vzdělávání.

Doklady o odborné způsobilosti mohou být nahrazeny doklady uvedenými v ŽZ a dokladem o jednorroční praxi v příbuzném oboru nebo dokladem o 6leté praxi v oboru. Praxe se nyní dokládá pouze dokladem o odborné způsobilosti získané v příbuzném oboru.

2.2.2 Vázané živnosti

Podmínkou provozování vázané živnosti je odborná kvalifikace stanovená jmenovanou přílohou, popř. v návaznosti na tuto přílohu ve zvláštních právních předpisech. Průkaz odborné způsobilosti uvedený u jednotlivých druhů ohlašovacích živností vázaných je podmínkou jejich provozování. Požadavek je zpravidla formulován odkazem na zvláštní právní předpis. Pokud takový předpis neexistuje, nebo odborná způsobilost, není tímto předpisem upraven, je podmínka odborné způsobilosti uvedena přímo v příloze ŽZ.

2.2.3 Volná živnost

Existuje jedna volná živnost, přičemž jednotlivé obory činností živností volné tvoří přílohu ŽZ. Podnikatelské činnosti, které mají charakter činnosti výrobní, obchodní nebo poskytující služby a nejsou uvedeny v žádné z příloh ŽZ, nejsou z jeho působnosti vyloučeny a naplňují znaky živnosti, jsou ohlašovací živností volnou. Pro její provozování musejí být splněny pouze všeobecné podmínky stanovené ŽZ a prokazování odborné a jiné způsobilosti se nevyžaduje.

Pro volnou živnost ovšem platí stejně jako u živností ostatních, že podnikatel je povinen dodržovat povinnosti vyplývající pro něj ze zvláštních právních předpisů nebo ze ŽZ. V souvislosti s ŽZ musí být i při ohlašování živnosti volné z předmětu podnikání zřejmý rozsah živnostenského oprávnění, aby bylo možné posoudit meze oprávnění podnikatelské činnosti a případně jednoznačně stanovit požadavek na odbornou způsobilost. Z těchto důvodů musí být předmět podnikání určitý, srozumitelný a jednoznačný.

2.2.4 Koncesované živnosti

Za koncesované živnosti se považují živnosti výhradně vymezené obsahem přílohy ŽZ. Jsou mezi ně zahrnuty převážně činnosti, k jejichž provozování je potřebný souhlas jiného orgánu státní správy podle zvláštního zákona. A právě v této koncesované živnosti je ukotveno i provozování silniční motorové dopravy.

Povolení (koncese) může být uděleno jen uchazeči, který splňuje vedle všeobecných podmínek provozování živnosti, také požadavky na odbornou kvalifikaci a současně u něj neexistující překážky provozování živnosti. Stejně jako u živnosti vázaných lze odbornou způsobilost prokázat i dokladem o rekvalifikaci a dokladem o vykonání příslušné praxe v oboru u některých živností.

Základní podmínkou pro provozování koncesované živnosti je vedle odborné způsobilosti i souhlas orgánu státní správy, který se k žádosti o koncesi vyjadřuje. Koncese nemůže být udělena bez kladného vyjádření příslušného orgánu státní správy, např. ministerstva vnitra, ministerstva průmyslu a obchodu, ministerstva zdravotnictví, ministerstva pro místní rozvoj, krajské hygienické stanice, krajského ředitelství policie apod.

2.3 Živnostenské oprávnění

Živnostenské oprávnění je subjektivním právem podnikatele provozovat živnost a oprávnění podnikat je ústavně zakotveno v Listině základních práv a svobod s tím, že toto právo může být omezeno pouze zákonem.

Je zásadně vázáno na osobu podnikatele a nemůže tudíž přejít na osobu jinou a nelze ho ani smluvně převádět na jiný subjekt, vyjma případů uvedených v ŽZ, kdy se jedná o institut pokračování v živnosti.

Na základě živnostenského oprávnění lze živnost provozovat na celém území ČR bez omezení a výjimky by mohly pouze vyplývat ze zvláštních zákonů.

Vznik práva provozovat živnost se liší podle toho, o jakou živnost se jedná, a podle toho, kdo je subjektem podnikatelské činnosti – podnikatelem.

U živností ohlašovacích vzniká živnostenské oprávnění ze zákona dnem ohlášení. Za předpokladu, že ohlašovatel splňuje podmínky provozování živnosti a živnost řádně ohlásí bez závad živnostenskému úřadu nebo závady budou ve stanovené lhůtě odstraněny.

U koncesovaných živností vzniká živnostenské oprávnění dnem, kdy rozhodnutí o udělení koncese nabude právní moci.

Průkazem živnostenského oprávnění je výpis z živnostenského rejstříku (do vydání výpisu se živnostenského oprávnění prokazuje řádným ohlášením živnosti s prokázaným doručením i prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy nebo pravomocným rozhodnutím o udělení koncese), který musí obsahovat údaje podle živnostenského rejstříku. Ustanovení jednoznačně stanoví, že údaje uvedené ve výpisu živnostenského rejstříku musí korespondovat s údaji v něm uvedenými. Pokud by údaje v živnostenském rejstříku neodpovídaly obsahu výpisu, byl by tento průkaz živnostenského oprávnění neplatný.

Za podmínek v zákoně uvedených může živnostenské oprávnění zaniknout. Zánik živnostenského oprávnění podle ŽZ přichází v úvahu v několika skupinách případů. Jednak za určitých podmínek smrtí podnikatele (pokud nebudou v živnosti pokračovat osoby v zákoně uvedené), dále zánikem podnikají právnické osoby (nepůjde-li o pokračování v živnosti jinou formou), uplynutím doby (nebude-li živnostenské oprávnění vázáno na určitou dobu), výmazem zahraniční osoby nebo jejího předmětu podnikání z obchodního rejstříku, stanoví-li tak zvláštní právní předpis a nakonec zrušením

živnostenského oprávnění na základě rozhodnutí živnostenského úřadu za podmínek stanovených zákonem.¹²

2.4 Podmínky živnostenského podnikání

Základním předpokladem pro vznik živnostenského oprávnění k provozování živností je splnění veřejnoprávních podmínek, stanovených ŽZ, které zákon označuje jako „podmínky provozování živnosti“. Splnění uvedených podmínek se posuzuje ve vztahu k určité fyzické osobě. V případě živnostenského podnikání prostřednictvím odpovědného zástupce pak i k osobám, které byly ustanoveny do funkce odpovědného zástupce.

Veřejnoprávní podmínky živnostenského podnikání musí existovat při vzniku živnostenského oprávnění, stejně tak i při provozování živnosti. Jakmile podnikatel přestane tyto předpoklady splňovat, je to důvodem k pozastavení provozování živnosti nebo ke zrušení živnostenského oprávnění.

Zákon o živnostenském podnikání rozlišuje všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti. Všeobecné podmínky musejí být splněny u všech živností, zvláštní podmínky u některých skupin živností nebo u některých jednotlivých živností.

2.4.1 Všeobecné podmínky provozování živnosti

Všeobecnými podmínkami jsou:

- věk 18 let,
- způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost.

Uvedené podmínky musí podnikatel splnit vždy, jejich nesplnění nelze nahradit ustanovením odpovědného zástupce jako u zvláštních podmínek provozování živnosti.

Splnění všeobecných podmínek provozování živnosti je podle současné právní úpravy předepsáno bez rozdílu jak u živností ohlašovacích, tak u živností koncesovaných. Nesplnění kterékoliv z všeobecných podmínek provozování živnosti je u živností ohlašovací důvodem k vydání rozhodnutí o tom, že živnostenské oprávnění ohlášením

---

¹² HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2010/2011*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2010. 344 s. ISBN 978-80-7263-615-0.

nevzniklo, nebo že ohlašovatel nesplnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění, u živností koncesovaných je zásadně důvodem k zamítnutí žádosti o udělení koncese.

2.4.2 Zvláštní podmínky provozování živnosti

Zvláštní podmínky provozování živnosti chápe ŽZ jako splnění odborné způsobilosti u některých skupin živností nebo u některých živností, kterou musí při vstupu do podnikání prokázat podnikatel. Pokud tuto způsobilost nemá, je podnikatel povinen ustanovit osobu odpovědného zástupce, jehož prostřednictvím odbornou způsobilost tak splní.

Hlavním kvalifikačním předpokladem je vzdělání v oboru a v některých případech i praxe. Uznává se i doklad získaný na základě rekvalifikace nebo doklad o uznání částečné kvalifikace.

Doklad prokazující splnění podmínek odborné způsobilosti pro provozování řemeslné živnosti lze nahradit i výučním listem nebo jiným dokladem o řádném ukončení učebního oboru nebo studia v příbuzném oboru a jedním rokem praxe v oboru.¹³

---

¹³ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2010/2011*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2010. 344 s. ISBN 978-80-7263-615-0.

3. Podrobné změny týkající se živnostenského zákona a silniční motorové dopravy

Jak již bylo výše zmíněno, živnostenský zákon a zákon o silniční dopravě prošel v posledních desítkách let četnými novelami. Většina těchto novel nebyla příliš zásadních, pouze upravovaly stávající formu zákona. Avšak některé novely nabyly radikální změny. A právě tyto změny jsou zde zmíněny. Níže uvedené podrobné informace jsou výtahem z metodického pokynu, který má k dispozici přímo krajský odbor dopravy a silničního hospodářství v Ostravě. Uvedené informace se vztahují ke konkrétnímu roku, kdy nabyly právní účinnosti.

Hlavním cílem této kapitoly je detailně zmapovat, jak se změny, které se vyskytly v živnostenském zákoně, promítly do oboru silniční dopravy. Pokud tyto změny ovlivnily pouze živnostenský zákon, či pouze zákon o silniční dopravě, nebo se tato jediná změna promítla do obou předpisů současně.

Rok 1995

Prvním zásadním mezníkem se stal rok 1995. V tomto roce se změnil jak živnostenský zákon, tak i zákon o silniční dopravě. Do této doby se právní předpisy spíše formulovaly do srozumitelných podob. Kdy se nacházely různé nejasnosti, jak ve formulacích terminologiích, ale též v nelogičnosti některých konstrukcí.

Bohužel je třeba přiznat, že tzv. velká novela z roku 1995 řadu problémů původního zákona neodstranila a že přinesla i některé nové problémy. Živnostenský zákon zahrnuje obecnou úpravu a speciální pravidla, týkající se jednotlivých živností. Nezasahují ani potřebný počet živností, u nichž by taková úprava byla žádoucí, a často nejsou ani dostatečně podrobné. Zvláštní část živnostenského zákona je degradována do tří příloh, často nedostatečně provozovaných na zvláštní předpisy. To vše snižuje právní jistotu podnikatelů a znesnadňuje i uplatňování veřejného zájmu.

Z praktického hlediska nejvýznamnější problém nastal na přelomu roku 1995 a 1996, když vrchní soud v Praze označil za nezákonnou praxi vydávat živnostenský list formou rozhodnutí ve správním řízení. Tyto otázky byly právní teorií namítány již v průběhu přípravy živnostenského zákona. Věc ovšem vůbec není tak jednoduchá, jak by se mohla zdát. Vydávat živnostenský list formou osvědčení může totiž paradoxně

oslabit právní jistotu osob, jimž byl vydán. Mezery v zákoně se dnes snaží překlenout jak správní a soudní praxe, tak teorie.¹⁴

Změnou v roce 1995 prošel i zákon o silniční dopravě. Zde se jednalo hlavně o posuzování odborné způsobilosti u živnosti „silniční motorová doprava“.

Žadatel prokazoval odbornou způsobilost k provozování silniční dopravy pro cizí potřeby formou veřejné linkové dopravy, mezinárodní autobusové dopravy a mezinárodní nákladní dopravy osvědčením o úspěšně vykonané zkoušce z předmětů stanovených prováděcím předpisem. Odborná způsobilost může též být prokázána z předmětů stanovených prováděcím předpisem vysvědčením o státní nebo maturitní zkoušce z daného oboru, pokud výuka zajišťuje znalosti požadované z hlediska odborné způsobilosti.

Na výše uvedené navazuje další postup, kdy po posouzení dokladů o vzdělání zaslal živnostenský úřad toto zhodnocení příslušnému dopravnímu úřadu. Ve zhodnocení bylo mimo jiné uvedeno, ze kterých předmětů musel žadatel úspěšně složit zkoušku, aby mu mohl ŽÚ následně vydat koncesní listinu.

Rok 1996

Další změna v oboru silniční dopravy byla zaznamenána roku 1996, kdy se transformovala koncese v silniční motorové dopravě na dvě živnosti. A to na živnost silniční motorovou osobní a na živnost silniční motorovou nákladní.

Koncese „silniční motorová doprava“ se transformuje rozdělením na dvě živnosti „silniční motorová doprava osobní“ a „silniční motorová doprava nákladní“. Transformace provedená tím způsobem, kdy změna bude automaticky spočívat ve vydání dvou koncesních listin s předmětem podnikání „silniční motorová doprava osobní“ a „silniční motorová doprava nákladní“ přichází v úvahu tehdy, pokud podnikatel v rámci koncese „silniční motorová doprava“ měl v podmínkách provozování živnosti stanoveny obě dopravy tj. osobní i nákladní dopravu. Jestli však podnikatel v rámci koncese „silniční motorová doprava“ měl v podmínkách stanoveny pouze druhy např. nákladní dopravy, transformace bude provedena tím způsobem, že bude vydána koncesní listina s předmětem podnikání „silniční motorová doprava nákladní“.

---

¹⁴ ŠTAŠA, Josef; SRBOVÁ, Irena. *Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) a předpisy související*. 4. doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 561 s. ISBN 80-7179-925-4.

Rok 1997

V roce 1997 došlo k upřesnění kdy a jak má dopravce, který provozuje motorovou dopravu na základě koncese předložit příslušnému živnostenskému úřadu osvědčení o odborné způsobilosti.

Z ustanovení zákona o silniční dopravě vyplývalo dopravci, který provozuje silniční motorovou dopravu na základě koncese podle živnostenského zákona (veřejnou linkovou dopravu, mezinárodní autobusovou dopravu a mezinárodní nákladní dopravu) povinnost do tří let od účinnosti tohoto zákona (tj. od 1. 8. 1997) předložit příslušnému živnostenskému úřadu osvědčení o odborné způsobilosti pro provozování dopravy. Nepředloží-li dopravce v této lhůtě osvědčení, pozbývá dle uvedeného ustanovení uplynutím této doby vydaná koncese platnost.¹⁵

Dále se v tomto roce změnilo ustanovení o prokazování finanční způsobilosti k provozování mezinárodní silniční dopravy.

Prokazování finanční způsobilost dle zákona o silniční dopravě, je potvrzení finanční způsobilosti podmínkou vydávání koncese k provozování mezinárodní silniční dopravy.¹⁶ Proto jej žadatel o koncesi musí přiložit k žádosti o koncesi. Náležitosti potvrzení stanoví vyhláška, která se určuje způsob prokázání finanční způsobilosti dopravcem.¹⁷

Rok 1998

Ministerstvo dopravy a spojů vydalo stanovisko o odborné způsobilosti v dopravě. Kdy rozděluje podle tonáže vozidla, zda musí dopravce v mezinárodní silniční dopravě prokazovat odbornou způsobilost či nikoli.

Ministerstvo dopravy a spojů až dosud zastávaly shodné stanovisko ve věci nutnosti odborné způsobilosti v silniční motorové dopravě nákladní – prováděné vozidly určité tonáže. Živnostenský zákon stanovil, že v mezinárodní silniční dopravě musí mít dopravce odbornou způsobilost s výjimkou vozidel 3,5 t užitečné nebo 6 t celkové hmotnosti. V případech, že dopravce měl vozidlo s nižší užitečnou hmotností než 3,5 t a vyšší celkovou hmotností než 6 t (např. 1,8 t užitečné a 7 t celkové hmotnosti nebo naopak 4 t užitečné a 5,8 t celkové hmotnosti) zastávala obě ministerstva názor, že dopravce odbornou způsobilost prokazovat nemusí.

---

¹⁵ Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ Zákon č. 304/1997 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě ve znění zákona č. 38/1995 Sb. Dle § 4a odst. 3 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě v platném znění.

¹⁷ Vyhláška č. 366/1999 Sb., o způsobu prokázání finanční způsobilosti dopravcem.

Novelou zákona z roku 1997 se situace změnila. Zákon o silniční dopravě obsahuje ustanovení, že odbornou způsobilost k provozování silniční dopravy pro cizí potřeby formou „mezinárodní nákladní dopravy provozované vozidly, jejich užitná hmotnost přesáhne 3,5 tuny, nebo celková hmotnost 6 tun, prokazuje žadatel osvědčení“ tím, že mezi první a druhou podmínkou před slovo nebo byla vložena čárka, došlo podle pravidel českého pravopisu k tomu, že jde o vylučovací spojení. To ve své m důsledku znamená, že pokud dopravce splní, byť jen jednu z uvedených podmínek je povinen prokázat odbornou způsobilost.¹⁸

Rok 2000

Vzhledem ke skutečnosti, že již dne 1. 3. 2000 vstoupila v účinnosti novela živnostenského zákona, obraceli se na ministerstvo dopravy a spojů žadatelé o koncesi „silniční motorová doprava nákladní“ druh dopravy mezinárodní s tím, kdo je povinen splňovat podmínku provozování silniční motorové dopravy vnitrostátní po dobu nejméně 3 let před podáním žádosti o koncesi. Požadavek provozování silniční motorové dopravy vnitrostátní po dobu nejméně 3 roky před podáním žádosti o koncesi u silniční motorové dopravy nákladní mezinárodní, je uveden v ŽZ pod titulkem „požadovaná odborná a jiná zvláštní způsobilost podle § 27 odst. 1 a 2 živnostenského zákona“.

Proto u silniční motorové dopravy nákladní mezinárodní v případě podnikatele - fyzické osoby musí tato osoba splňovat jak odbornou způsobilost, tak i požadavek provozování silniční motorové dopravy vnitrostátní 3 roky před podáním žádosti o koncesi. Pokud tyto podmínky fyzická osoba sama nesplňuje, musí ustanovit odpovědného zástupce, který je splňuje.

Druhou zásadní změnou v tomto roce, bylo ustálení pojmu časový rozsah vydávání koncesní listiny.

Změna časového rozsahu vydávání koncesní listiny s předmětem podnikání „silniční motorová doprava osobní“, „silniční motorová doprava nákladní“ a „taxislužba“. V tomto dodatku bylo popsáno, jak mají příslušné orgány oboru silniční dopravy postupovat při posuzování časového rozsahu o vydání koncese.¹⁹

---

¹⁸ Zákon č. 304/1997 Sb., který novelizuje zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě.

¹⁹ Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.

V současné době uplatňovaný postup spočívající v tom, že koncesní listiny s předměty podnikání „silniční motorová doprava osobní“, „silniční motorová doprava nákladní“ a „taxislužba“ jsou vydávány na dobu neurčitou a časový rozsah dle stanoviska dopravního úřadu je uváděn v rámci podmínek provozování živnosti stanovených dle živnostenského zákona v koncesní listině, přinesl v praxi řadu problémů.²⁰

Ministerstvo průmyslu a obchodu přitom zastávalo názor, že stanovením předmětného časového rozsahu dopravním úřadem ve stanovisku k žádosti o vydání nebo změnu koncese, ztratil s nabytím zákona s účinností v roce 1995 zákon, který změnil zákon o živnostenském podnikání z roku 1991 své opodstatnění, protože tato novela ŽZ umožňovala provádět změnu podmínek provozování živnosti z vlastního nebo jiného podnět (tj. i z podnětu dopravního úřadu). Nebylo tedy nutno čekat, až uplyne platnost podmínek provozování živnosti, ale dopravní úřad může kdykoli v průběhu provozování živnosti dopravcem, podat živnostenskému úřadu podnět na změnu podmínek a není tak vázán uplynutím časového omezení. Zároveň byl živnostenský úřad povinen na návrh dopravního úřadu zrušit nebo pozastavit příslušné živnostenské oprávnění z důvodu, že podnikatel porušil nebo porušuje podmínky stanovené koncesní listinou, živnostenským zákonem nebo zvláštními předpisy.²¹

MPO opakovaně navrhovalo, aby povinnost dopravních úřadů uvádět ve stanovisku k žádosti o vydání nebo změnu výše uvedených koncesí údaj „časový rozsah“, byla ze zákona vypuštěna. Tento návrh však nebyl akceptován a Ministerstvo dopravy a spojů trvá nadále na tom, aby uvedený údaj byl i nadále obsahem stanoviska dopravních úřadů k žádostem o vydání nebo změnu koncese

V praxi to znamená, že platnost stanoviska bude sledovat ŽÚ a v přiměřené lhůtě před uplynutím doby uvedené ve stanovisku jako „časový rozsah“ požádá dopravní úřad, aby platnost stanoviska prodloužil nebo vydal nové. To se týká stanovisek vydaných do 1. 7. 2000. Platnost stanovisek po tomto datu sleduje dopravní úřad. Od 1. 3. 2000 ŽZ neumožňuje změnu podmínek na základě podnětu (např. od dopravního úřadu), ale jen na základě změny zákona.

---

²⁰ Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Zákon č. 286/1995 Sb., který změnil zákon o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

Rok 2001

S platností od 1. 4. 2001 dochází ke změně živnostenského zákona. S účinností tohoto zákona, dochází ke změně živnostenského zákona v tom smyslu, že pokud je u koncesovaných živností předmět podnikání vymezen stanoviskem orgánu státní správy, který se vyjadřoval ke koncesi, uvedlo se tak v tomto rozsahu. K otázkám týkajícím se formulace předmětu podnikání u živnosti „silniční motorová doprava osobní“ a „silniční motorová doprava nákladní“ přijalo Ministerstvo průmyslu a obchodu tento výklad.

„Předmět podnikání je u uvedených živností nutno v rozhodnutí o udělení koncese a v koncesní listině (včetně změnových rozhodnutí) uvádět v rozsahu stanoviska příslušného dopravního úřadu. U nákladní dopravy by v rámci předmětu podnikání měl být uváděn údaj o tonáži vozidel tehdy, jestli podnikatel v rámci řízení nedoloží doklady, které jsou pro nákladní dopravu provozovanou vozidly bez omezení tonáže nutné.“

V této souvislosti nastala otázka, jak provádět změnu rozsahu předmětu podnikání z úřední moci (např. při nedoložení finanční nebo odborné způsobilosti). Dle našeho ministerstva živnostenský zákon neumožňuje změnu rozsahu předmětu podnikání z úřední moci a jediná možnost, jak vstoupit do pravomocného rozhodnutí, je změna ŽZ. Proto bylo nejschůdnějším řešením druhy dopravy uvádět nejen v rámci předmětu podnikání, ale zároveň i v rámci podmínek provozování živnosti. Navržený postup umožňoval při změně podmínek provést změnu rozsahu předmětu podnikání a tuto promítnout i do koncesní listiny. K otázce, zda rozsah podnikání mohl být předmětem podmínek provozování živnosti, se uvádí, že zákon tyto podmínky nijak nedefinuje a proto lze mít za to, že do pojmu „podmínky provozování živnosti“ je možno zahrnout i rozsah předmětu podnikání.²²

Rok 2002

Dle tohoto zákona se datum, od kdy se povinnosti prokazovat finanční způsobilost vztahuje i na vnitrostátní dopravu změnilo na 1. 1. 2004 tj. posouvá se o jeden rok. Zároveň se změnilo datum, do kterého každoročně dopravce prokazuje dopravnímu úřadu trvání finanční způsobilosti a to z 31. 3. na 31. 7. Datum, do kterého dopravci

---

²² Zákon č. 309/2000 Sb., o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu a o změně živnostenského zákona.

ve vnitrostátní dopravě, kteří dosud finanční způsobilost neprokazovali, jí musí dopravnímu úřadu prokázat, se z data 31. 3. 2003 mění na 31. 7. 2004.

MPO doporučilo, aby živnostenské úřady jako podmínku provozování živnosti uváděly: „*doprava nesmí být provozována po uplynutí doby uvedené ve stanovisku dopravního úřadu v ....., která je .....(např. 31. 12. 2008). Protože zákon podnikateli tuto podmínku („doprava nesmí být provozována po uplynutí doby uvedené ve stanovisku dopravního úřadu“) ukládá, přičemž podnikatel dobu, na kterou bylo stanovisko vydáno, nezná, je žádoucí, aby tato doba byla podnikateli sdělena – nejvhodnější je forma podmínky v rozhodnutí o udělení koncese.*“

Rok 2008

Dnem 1. 7.2008 vstoupil v účinnost zákon, který ovlivnil nejen živnostenský zákon ale také i zákon o silniční dopravě.²³ Jedná se o novelu, která přinese výrazné zjednodušení administrativní zátěže podnikatelů a značně usnadní vstup do podnikání. Ruší některé povinnosti podnikatele, nově upravuje postavení odpovědného zástupce, ruší činnosti spojené s pronájmem nemovitostí, snižuje počet živností, tím současně rozšiřuje rozsah živnostenského oprávnění a snižuje riziko neoprávněné činnosti apod. Pro podnikatelskou veřejnost, ale i pro zájemce o podnikání přinášíme přehled nejvýznamnějších změn v novele živnostenského zákona.

- Novela živnostenského zákona nově ruší místní příslušnost živnostenských úřadů. V praxi to pro podnikatele bude znamenat, že bude moci ohlásit živnost, požádat o koncesi, nebo splnit svou oznamovací povinnost na kterémkoli živnostenském úřadě na území České republiky. Tedy bez ohledu na to kde má své bydliště, místo podnikání nebo sídlo. Nově lze podání učinit i prostřednictvím „Kontaktního místa veřejné správy,, (Czech POINT).
- Živnostenské listy a koncesní listiny, které nyní slouží, jako průkazy živnostenského oprávnění budou nahrazeny jediným dokladem – výpisem ze živnostenského rejstříku. Pro podnikatele to znamená, že bude prokazovat právo podnikat ve více oborech pouze jedním dokumentem. Dosavadní průkazy živnostenského oprávnění však zůstávají v platnosti, a to do doby, kdy podnikatel sám požádá o vydání výpisu, nebo oznámí změnu. V tomto případě živnostenský

---

²³ Zákon č. 130/2008 Sb., který novelizuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

úřad vydá nový průkaz živnostenského oprávnění – výpis ze živnostenského rejstříku.

- V současné době existuje 125 volných živností s 622 předměty činností. Novela živnostenského zákona zavádí pouze jednu živnost volnou „Výroba, obchod a služby uvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ s 80 obory činností. Seznam oborů činností náležejících do živnosti volné je uveden v příloze č. 4 k živnostenskému zákonu.
- Kromě jedné živnosti volné upravuje novela živnostenského zákona i seznamy živností řemeslných, vázaných a koncesovaných.
- Novela většinou zmírňuje požadavky na povinnou praxi pro vydání živnostenského oprávnění tam, kde je praxe zákonem vyžadována. Jednoznačně upřednostňuje vzdělání v oboru, což je patrné u živností řemeslných, kde po prokázání vzdělání v příslušném oboru již nemusí být předložena praxe v tomto oboru.
- V současné době živnostenský zákon ukládá podnikatelům povinnost oznámit živnostenskému úřadu všechny změny a doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti a předložit doklady o nich do 15 dnů ode dne jejich vzniku. Novela živnostenského zákona tuto povinnost zachovává, ale podnikatel již není povinen oznamovat změny již zapsané do obchodního rejstříku.
- Před novelou živnostenského zákona měl podnikatel povinnost zahájení a ukončení provozování živnosti v provozovně oznámit živnostenskému úřadu nejméně 3 dny předem, od 1. 7. 2008 postačuje, když tak učiní předem. Tato oznamovací povinnost se nevztahuje na mobilní provozovny, tzn. provozovny, které jsou přemístitelné a nejsou umístěny na jednom místě déle než 3 měsíce.
- Podnikatel fyzická osoba k žádosti o zrušení živnostenského oprávnění a tím ukončení podnikatelské činnosti není po novele povinen dokládat souhlas správce daně s ukončením činnosti.²⁴

---

²⁴ *Oficiální webový portál Praha* [online]. 2008 [cit. 2011-04-12]. Novela živnostenského zákona - č. 130/2008 Sb., dostupné z WWW: <http://www.praha2.cz/390/11792_Novela-zivnostenskeho-zakona-c-130-2008-Sb>.

Pro úplnost je třeba ještě zmínit, že zákonem č. 130/2008 Sb., je novelizován také zákon o správních poplatcích, všechny změny jsou zaznamenány v následující přehledné tabulce.

Tab.: 3.1 Srovnání správních poplatků po novele živnostenského zákona s účinností 1. 7. 2008.²⁵

Úkon	Poplatek do 30. 6. 2008	Poplatek od 1. 7. 2008
a) Ohlášení živnosti při vstupu do živnostenského podnikání	1000 Kč za ohlášení 1 živnosti	1000 Kč (za ohlášení i více živností, tzn. za 1 podání)
b) Další ohlášení živnosti	1000 Kč za ohlášení 1 živnosti	500 Kč (za ohlášení i více živností, tzn. za 1 podání)
c) Přijetí žádosti o koncesi při vstupu do živnostenského podnikání	2000 Kč za 1 vydání rozhodnutí včetně koncesní listiny	1000 Kč (i za více žádostí o koncesi, tzn. za 1 podání)
d) Přijetí další žádosti o koncesi	2000 Kč za 1 vydání rozhodnutí včetně koncesní listiny	500 Kč
e) Změna rozhodnutí o udělení koncese	1 000 Kč	500 Kč
f) Vydání rozhodnutí o schválení odpovědného zástupce pro koncesovanou živnost	500 Kč	500 Kč
g) Vydání výpisu z živnostenského rejstříku po provedení oznámené změny	Změna na 1 živnostenském listě nebo koncesní listině 100 Kč nebo 500 Kč dle druhu změny	100 Kč (bez ohledu na počet živností)
h) Vydání úplného nebo částečného výpisu z živnostenského rejstříku na žádost za každou i započatou stránku	15 Kč	20 Kč
i) přijetí podání kontaktním místem veřejné správy podle § 72 ŽZ	zákon neumožňuje	50 Kč

Zdroj: Novela živnostenského zákona

²⁵ *Oficiální webový portál Praha* [online]. 2008 [cit. 2011-04-12]. Novela živnostenského zákona - č. 130/2008 Sb., dostupné z WWW: <http://www.praha2.cz/390/11792_Novela-zivnostenskeho-zakona-c-130-2008-Sb>.

Změny se týkají také předmětu podnikání - SILNIČNÍ MOTOROVÁ DOPRAVA, jimiž jsou:

- nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně,
- nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny,
- nákladní mezinárodní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně,
- nákladní mezinárodní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny,
- vnitrostátní příležitostná osobní,
- mezinárodní příležitostná osobní,
- vnitrostátní veřejná linková,
- vnitrostátní zvláštní linková,
- mezinárodní linková,
- mezinárodní kyvadlová,
- taxislužba.

Souhrn činností, jimiž se zajišťuje přeprava osob, věcí a zvířat silničními motorovými vozidly pro cizí potřebu, jakož i přemísťování silničních motorových vozidel samých po dálnicích, silnicích, místních komunikacích a veřejně přístupných účelových komunikacích a volném terénu. Silniční motorová doprava nákladní může být provozována jako silniční motorová doprava nákladní vnitrostátní nebo mezinárodní. Tyto druhy dopravy se dále člení na dopravu provozovanou vozidly do 3,5 tuny celkové hmotnosti včetně nebo provozovanou vozidly nad 3,5 tuny celkové hmotnosti. Silniční motorová doprava osobní se dále člení na taxislužbu, silniční motorovou dopravu vnitrostátní, která může být provozována jako příležitostná, veřejná linková a zvláštní linková, nebo silniční motorovou dopravu mezinárodní, která může být provozována jako příležitostná, linková, či kyvadlová, přičemž definice těchto doprav stanoví jiný právní předpis.²⁶

Právní úprava živnostenského zákona, platná od 1. 7. 2008, neumožňuje požádat o přerušení živnosti v částečném rozsahu. Předmět činnosti "Silniční motorová doprava" je po novele koncipován tak, že je umožněno měnit rozsah předmětu podnikání

---

²⁶ Nařízení vlády č. 278/2008 Sb. *Obsahové náplně živností řemeslných.*

vypuštěním, resp. doplněním jednotlivých druhů dopravy, uvedených v odrážkách předmětu podnikání (v souladu s ustanovením § 56 živnostenského zákona), zpoplatněnou změnou rozhodnutí.

Od 1. 7. 2008 se vypouští dosavadní možnost nahradit zkoušku před dopravním úřadem vzděláním – k vypuštění možnosti prokázat odbornou způsobilost nebo její část vzděláním se vztahují přechodná ustanovení, která upravují postup výměny stávajících osvědčení, vydaných pouze pro obory, z nichž podnikatel skládal zkoušku před dopravním úřadem, za nová osvědčení pokrývající celý rozsah odborné způsobilosti. K žádosti o vydání tohoto nového osvědčení žadatel doloží, že disponuje živnostenským oprávněním k provozování příslušného druhu dopravy, nebo že byl pro tuto živnost ustanoven do funkce odpovědného zástupce, a zároveň doloží originál vysvědčení, kterým nahrazoval odbornou způsobilost. Noví žadatelé o koncesi už budou od 1. 7. 2008 všichni povinni skládat zkoušky u dopravního úřadu bez ohledu na vzdělání. Tyto zkoušky se od 1. 4. 2008 skládají z písemného testu a případové studie.²⁷

V souvislosti s novelou týkající se úpravy podmínek tzv. profesních průkazů byla upravena i otázka platnosti těch současných lhůt, do kdy je třeba požádat o nový.²⁸ Zákonem stanovená pravidla jsou s účinností od 1. 4. 2008 následující: „Řidiči, kteří jsou držiteli platného osvědčení profesní způsobilosti řidiče ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. k 1. 4. 2008), jsou povinni do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. nejpozději do konce září 2008), nejpozději však v den ukončení platnosti osvědčení profesní způsobilosti řidiče, podat obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností písemnou žádost o vydání průkazu profesní způsobilosti řidiče. Obecní úřad obce s rozšířenou působností vydá, na základě této žádosti, řidiči průkaz profesní způsobilosti řidiče. “ Toto přechodné ustanovení řeší povinnost, do kdy je třeba požádat o vydání nového profesního průkazu, když nejzazší lhůtou je konec září roku 2008, což samozřejmě neplatí tam, kde platnost profesního průkazu končí už dřív, neboť je to v něm uvedeno. K samotné platnosti těch původních profesních průkazů, tj. těch vydaných před 1. 4. 2008 pak zákon uvádí: „Platnost dosavadních osvědčení profesní způsobilosti řidiče končí uplynutím 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, nejpozději však v den ukončení jejich platnosti.“ Z toho plyne, že staré profesní průkazy přestanou platit nejpozději do konce

---

²⁷ Vyhláška MDS č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě.

²⁸ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění zákona č. 60/2001 Sb., zákona č. 478/2001 Sb., zákona č. 62/2002 Sb., zákona č. 229/2005 Sb., zákona č. 411/2005 Sb., zákona č. 76/2006 Sb., zákona č. 226/2006 Sb. a zákona č. 342/2006 Sb.

března 2009, pokud v nich není uvedena kratší doba platnosti. Jezdit s takovým průkazem tedy lze do konce března 2009, požádat o nový je však povinností již do konce září 2008. Jestliže má tedy např. někdo profesní průkaz vydaný před účinností této novely s platností např. do 12. 1. 2009, musí si o nový požádat nejpozději do konce září 2008, nicméně jezdit s ním lze až do 12. 1. 2009.²⁹

---

²⁹ *Atuoweb.cz* [online]. 2008 [cit. 2011-04-13]. Profesní průkazy a jejich platnost. Dostupné z WWW: <<http://www.autoweb.cz/profesni-prukazy-a-jejich-platnost/>>.

3.1 Vstup ČR do Evropské unie

Česká republika je členem Evropské unie od 1. 5. 2004 a k tomuto datu nabyla účinnosti i poslední velká novela živnostenského zákona.

Onen historický krok významně ovlivnil podobu živnostenského zákona. Bylo nutné do něj transponovat principy smlouvy o založení Evropského společenství, zejména dvě základní svobody občanů členských zemí Evropské unie – právo na podnikání, resp. právo na usazení a právo na volné poskytování služeb.³⁰

Kompatibilita s právem Evropské unie měla být zabezpečena novou právní úpravou živnostenského zákona s účinností od 1. 5. 2004. Na základě této novely se vytvořily zcela jiné podmínky pro podnikání občanů z členských států EU. Zjednodušilo se prokazování splnění všeobecných i zvláštních podmínek pro provozování živnosti u těchto osob, byl zaveden nový institut tzv. „poskytování služeb“ podnikateli z členských zemí EU. Stejně podmínky jako pro tyto osoby byly vytvořeny i pro fyzické a právnické osoby ze států tvořící Evropský hospodářský prostor a pro občany Švýcarské konfederace.

Výše uvedená novela živnostenského zákona úzce navázala na zákon z roku 2004 o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který se stal obecným zákonem pro tuto oblast.³¹ Zákon pak transponoval některé směrnice ES a jmenovaná novela živnostenského zákona na ně odkázala.³²

Prokazování odborné způsobilosti se v tomto roce promítlo i do zákona o silniční dopravě. Základní změny a určené postupy, které byly dohodnuty na základě uznávání odborné způsobilosti dopravců v silniční dopravě po vstupu ČR do EU.

Dopravní úřad vydal tuzemským dopravcům, kteří složili zkoušky odborné způsobilosti ze všech předmětů, osvědčení o odborné způsobilosti jako to činil dosud. U tuzemských dopravců, kteří hodlají prokázat odbornou způsobilost dokladem o vzdělání, bude postup jako dosud, tj. vzdělání bude v rámci řízení o udělení koncese uznávat živnostenský úřad. Pokud však dopravce bude mít zájem podnikat v oblasti silniční motorové dopravy v některém ze států EU, bude muset se po obdržení koncese ještě obrátit

---

³⁰ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem: včetně provádějících a souvisejících předpisů a vzorů podání*. 8. aktualizované vydání. Praha: Polygon, 2005. 456 s. ISBN 80-7273-121-1.

³¹ Zákon č. 18/2004Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů.

³² HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2008/2009*. 7. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2008. 349 s. ISBN 978-80-7263-477-4.

na Ministerstvo průmyslu a obchodu se žádostí o vydání „osvědčení o odborné způsobilosti“, které bude vydáváno jednotně pro celou ČR. Toto osvědčení bude platné v členských státech EU. Obdobné osvědčení obdrží i fyzická osoba, která vykonávala pro některý subjekt funkci odpovědného zástupce.

Nelze vyloučit, že „osvědčení o odborné způsobilosti“ bude moci v rámci reciprocity vydávat i jiný státní orgán příslušného členského státu.

Tuzemským dopravcům, kteří složí zkoušku odborné způsobilosti jen z některých předmětů, vydá dopravní úřad osvědčení o odborné způsobilosti z předmětu, z nichž složili zkoušku, a ze zbývajících předmětů živnostenskému úřadu se prokáží dokladem o vzdělání. Po vydání koncese se tito dopravci mohou u Ministerstva průmyslu a obchodu ucházet o vydání osvědčení o odborné způsobilosti, kterým se budou moci prokazovat v členských státech EU.

U zahraničních dopravců z členských zemí EU, kteří budou v ČR usazeni, bude třeba pro získání koncese vyžadovat splnění stejných podmínek jako u dopravců ČR, přičemž pro mezinárodní dopravu bude vyžadováno též splnění tříleté praxe.³³ Praxe by však měla být uznávána též jejím splněním v zahraničí, tj. postačí oprávnění vydané v zahraničí (resp. ve státech EU). Pro odbornou způsobilost zahraničních subjektů je uznávacím orgánem Ministerstvo průmyslu a obchodu.

U zahraničních dopravců z členských zemí EU, kteří nebudou v ČR usazeni, nebude možné stanovovat pro podnikání v dopravě žádné podmínky, budou podnikat na základě možnosti daných živnostenským zákonem a příslušnými předpisy EU.³⁴ Tito dopravci nebudou moci bez speciálního povolení Ministerstva dopravy provádět kabotáž v nákladní dopravě (s výjimkou Slovinska). Kabotáží se rozumí doprava provozovaná mezi dvěma místy na území jednoho státu dopravcem z jiného státu na základě oprávnění z tohoto jiného státu (vozidla mají cizí SPZ). K této dopravě je u nás zapotřebí zvláštní povolení Ministerstva dopravy, uděluje se však jen výjimečně (např. při humanitárních akcích apod.).

V souladu s právem EU byla provedena opatření i v živnostenském zákoně, která sníží a odstraní administrativní zátěž podnikatelů. Došlo ke zjednodušení definice bezúhonnosti, změnil se údaj při ohlášení živnosti nebo při podání žádosti o koncesi, redukuje se povinnosti podnikatelů a celkově se zjednodušuje proces zahájení

---

³³ Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě.

³⁴ Zákona č. 167/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony.

podnikatelské činnosti. V několika případech se u živností vázaných a živností koncesovaných upřesňuje prokazování odborné způsobilosti.³⁵

Prakticky ve všech státech EU doposud platí přechodná ustanovení smlouvy o přistoupení ČR k EU, vlivem kterých není možné provozovat silniční motorovou dopravu nákladní v jiném členském státě EU volně. Držitel koncese pro silniční motorovou dopravu mezinárodní nákladní vydané v České republice může dopravit náklad naložený v České republice do jiného státu EU i naopak, není ale možné, aby zboží přepravoval např. mezi dvěma místy ležícími v jiném státě EU (tzv. kabotáž). Pro tuto činnost již musí získat povolení oprávněného orgánu v dané zemi. Stejný přístup samozřejmě uplatňuje i Česká republika vůči podnikatelům v dopravě z jiných zemí. Přístup k povolání provozovatele silniční osobní a nákladní dopravy a vzájemné uznávání dokladů o odborné kvalifikaci v dopravě, se v jednotlivých členských zemích Evropské unie řídí směrnicí Rady ze dne 26. 4. 1996.³⁶

---

³⁵ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2010/2011*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2010. 344 s. ISBN 978-80-7263-615-0.

³⁶ SMĚRNICE RADY 96/26/ES o přístupu k povolání provozovatele silniční přepravy zboží a provozovatele silniční přepravy osob, jakož i o vzájemném uznávání diplomů, osvědčení a jiných dokladů o dosažené kvalifikaci, s cílem umožnit účinný výkon svobody usazování těchto dopravců v oblasti vnitrostátní a mezinárodní dopravy.

3.2 Novela živnostenského zákona s účinností od 1. 8. 2010

Dne 1. 8. 2010 nabyl účinnosti zákon č. 155/2010 Sb., kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů. Tímto zákonem byl novelizován i živnostenský zákon. Uvedený zákona nabývá účinnosti dne 1. 8. 2010.

Ulehčení v administrativě pozná podnikatel zejména při ohlášení živnosti a oznamování změn. Ohlašovatel již nemusí uvádět datum vzniku živnostenského oprávnění; vznik je stanoven vždy ohlášením. Právnická osoba nemusí přikládat výpis z obchodního rejstříku, pokud je v tomto již zapsána. Změny, které jsou zapsány v základních registrech, v obchodním rejstříku nebo informačním systému evidence obyvatel již nemusí podnikatel oznamovat živnostenskému úřadu.

Došlo i ke změně při posuzování bezúhonnosti. Aby nebyla osoba považována za bezúhonnou, musí spáchat úmyslný trestný čin v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo ohlašuje. Novela obsahuje i řadu úprav, které vedou k jednoznačné interpretaci stávajících ustanovení a nahrazení některých pojmů novými, které jsou pro praxi výstižnější resp. přesnější.

Povinnosti podnikatele při provozování živnosti doznaly rovněž několik úprav. Ze zákona o ochraně spotřebitele byla převedena povinnost oznamovat při ukončení provozování živnosti v provozovně adresu, kde lze vypořádat případné závazky, včetně její změny po dobu min. 4 let. Ke zmírnění došlo při způsobu prokazování způsobu nabytí prodávaného zboží nebo materiálu a to tak, že příslušné doklady již nemusí být k dispozici přímo na provozovně nebo jiném místě zákonem určeném.

Podstatně byl změněn přístup k ohlašování přerušení provozování živnosti. Zákon již nestanoví kdy je tak podnikatel povinen; zda přerušení ohlásí, je jen jeho vůlí. Výjimka v povinnostech a podmínkách, které by jinak musel podnikatel splňovat, však platí pouze v případě, že přerušení je ohlášeno.

Podrobné změny, které se přímo udály, jsou rozpracovány v následujících kapitolách, ve kterém je popisován jak aktuální živnostenský zákon a tak zákon o silniční dopravě

4. Silniční motorová doprava

Silniční doprava je individuální druh dopravy, který probíhá za použití dopravních prostředků zpravidla po silnicích či zpevněných cestách. Využívá se k přepravě osob, ale i nákladů.

K silniční dopravě se dnes zpravidla využívají kolová vozidla, zde pak zejména osobní auta, autobusy, motocykly, trolejbusy a nákladní automobily.

Z hlediska energetické a finanční náročnosti se jedná se o relativně nákladný způsob dopravy. Oproti jiným druhům jsou silniční motorová vozidla velmi flexibilní a dostane se na mnoho míst, kam například nevede železnice, a proto je tato doprava velmi žádaná.

Silniční motorová doprava se řadí do skupiny živností, které se nazývají koncesované živnosti. U každé živnosti je stanoveno, co vše živnostenské oprávnění umožňuje, a také podmínky jejího přiznání. Koncesované živnosti vyžadují udělení souhlasu příslušným úřadem. Živnosti koncesované jsou živnosti, uvedené v příloze č. 3 ŽZ.

Mezi koncesovanými živnostmi v příloze č. 3 ŽZ jsou tři živnosti v silniční dopravě, a to ve skupině 314: Ostatní. Zde se uvádí obor, požadovaná odborná a jiná způsobilost, podmínky, které živnostenský úřad uloží podnikateli na základě živnostenského nebo jiného zákona, a poznámka.

V nařízení vlády č. 469/2000 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých živností, jsou v příloze č. 3 uvedeny i náplně uvedených tří koncesovaných živností, a to:

1. Silniční motorová doprava osobní

Souhrn činností, jimiž se zajišťuje přeprava osob silničními motorovými vozidly pro cizí potřebu, jakož i přemísťování silničních motorových vozidel samých po dálnicích, silnicích, místních komunikacích a veřejně přístupných účelových komunikacích a volném terénu. Může být provozována jako vnitrostátní nebo mezinárodní doprava a je dále členěna na příležitostnou osobní silniční dopravu, mezinárodní kyvadlovou dopravu, veřejnou linkovou dopravu, zvláštní linkovou dopravu, přičemž definice těchto doprav stanoví zvláštní předpis.

Nejvýznamnější vliv této náplně spočívá v tom, že je zde konkretizováno ustanovení odstavce 3 zákona o silniční dopravě. V tomto odstavci se stanoví, že odborná

způsobilost se prokazuje zvlášť pro každý druh dopravy, přičemž souhrnný výčet těchto druhů pro silniční motorovou dopravu osobní je uveden až v tomto nařízení vlády. Do vydané koncese živnostenský úřad zapíše, pro jaký druh dopravy je vydána, a to podle vyjádření dopravního úřadu.³⁷

2. Silniční motorová doprava nákladní

Souhrn činností, jimiž se zajišťuje přeprava věcí a zvířat silničními motorovými vozidly pro cizí potřebu, jakož i přemísťování silničních motorových vozidel samých po dálnicích, silnicích, místních komunikacích a veřejně přístupných účelových komunikacích a volném terénu. Může být provozována jako vnitrostátní nebo mezinárodní doprava, která se dále člení na dopravu provozovanou vozidly do 3,5 t celkové hmotnosti nebo provozovanou vozidly nad 3,5 t celkové hmotnosti.

Také pro tuto koncesovanou živnost silniční motorová doprava nákladní je v tomto nařízení vlády konkretizováno rozdělení na druhy, které jsou předmětem zvláštního prokazování odborné způsobilosti. Platí zde stejné zásady, jak bylo uvedeno pro koncesovanou živnost silniční motorová doprava osobní.

3. Taxislužba

Veřejná silniční doprava, kterou se zajišťuje bezprostřední přeprava osob a jejich zavazadel osobními vozidly s obsaditelností nejvýše devíti osob včetně řidiče; přepravní služby se nabízejí a objednávky k přepravě se přijímají prostřednictvím řidiče na stanovištích taxislužby, na veřejně přístupných pozemních komunikacích a jiných veřejných prostranstvích nebo prostřednictvím dispečinku taxislužby.

---

³⁷ Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění změn a doplňků.

Živnostenské podnikání je upraveno v silniční dopravě souborem právních předpisů, které tvoří:

- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění změn a doplňků, a prováděcí předpisy k němu,
- zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění změn a doplňků a prováděcí předpisy k němu.

Silniční motorová doprava je specifickým odvětvím živnostenského podnikání. Také zákon o silniční motorové dopravě prošel v období od roku 1989 mnoha novelami, než dostal kompletní podobu dnešního aktuálního znění. Koncem 90. Let minulého století se rozhořela bouřlivá diskuse na téma platnosti právní úpravy bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích. Pochybnosti o platnosti pravidel silničního provozu se čteně objevovaly ve sdělovacích prostředcích, což mělo neblahý vliv na chování mnohých účastníků silničního provozu, byly rovněž zpochybňovány kompetence orgánů Policie České republiky při plnění povinností souvisejících s ochranou bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích.³⁸

Silniční motorová doprava se dělí do několika různých kategorií a to podle tonáže vozidla, podle druhu přepravy – osobní, nákladní a také podle počtu náprav.

Účelem zákona o silničním provozu je především stanovení podmínek k zajištění bezpečného a v rámci možností též plynulého provozu na pozemních komunikacích. K zabezpečení tohoto úkolu úvodní ustanovení zákona vymezuje jeho věcnou a prostorovou působnost, uvozuje souhrnnou úpravu řízení a pravidel silničního provozu, stanovení základních povinností jednotlivých skupin účastníků tohoto provozu a současně vymezuje působnost a pravomoc jednotlivých orgánů státní správy ve věcech provozu na pozemních komunikacích, a to včetně pravomocí Policie České republiky. Toto vymezení však není přesné, neboť zákon rovněž obsahuje pravomoci jiných orgánů veřejné správy, včetně orgánů místní samosprávy, zejména obecní (městské) policie.

Účastníky provozu na pozemních komunikacích jsou především chodci, řidiči motorových a nemotorových vozidel, řidiči tramvají, přepravované osoby, jezdci na zvířatech, vozkové, průvodci vedených a hnaných zvířat, učitelé autoškol, způsobilé a náležitě poučené osoby, přibírané k zajištění bezpečnosti provozu na pozemních

---

³⁸ KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, s.r.o., 2008. 512 s. ISBN 978-80-87212-03-5.

komunikacích, osoby tlačící nebo táhnoucí sánky, dětský kočárek, vozík pro invalidy nebo ruční vozík o celkové šířce nepřevyšující 600 mm, osoby pohybující se na lyžích nebo kolečkových bruslích anebo pomocí ručního nebo motorového vozíku pro invalidy, osoby vedoucí jízdní kolo, motocykl o objemu válců do 50 cm³, psa atd.

Naproti tomu za účastníky silničního provozu nejsou ve smyslu tohoto ustanovení považovány zástupci orgánu veřejné správy, tedy např. policisté, obecní strážníci, příslušníci vojenské policie nebo celníci.

Provozovatelem vozidla je v tomto ustanovení definován jako vlastník vozidla nebo jiná fyzická, či právnická osoba, zmocněná vlastníkem k provozování vozidla vlastním jménem. Silniční zákon zavádí pojem provozovatel silniční dopravy (tzv. dopravce), kterým je právnická nebo fyzická osoba provozující silniční dopravu podle předmětného zákona.³⁹

4.1 Obsahová náplň živnosti

Obsahovou náplní živnosti je souhrn činností, jimiž se zajišťuje přeprava osob, věcí a zvířat silničními motorovými vozidly pro cizí potřebu, jakož i přemísťování silničních motorových vozidel samých po dálnicích, silnicích, místních komunikacích a veřejně přístupných účelových komunikacích a volném terénu. Silniční motorová doprava nákladní může být provozována jako silniční motorová doprava nákladní vnitrostátní nebo mezinárodní. Tyto druhy dopravy se dále člení na dopravu provozovanou vozidly do 3,5 t celkové hmotnosti včetně nebo provozovanou vozidly nad 3,5 t celkové hmotnosti.

Silniční motorová doprava osobní se dále člení na taxislužbu, silniční motorovou dopravu vnitrostátní, která může být provozována jako příležitostná, veřejná linková a zvláštní linková, nebo silniční motorovou dopravu mezinárodní, která může být provozována jako příležitostná, linková, či kyvadlová, přičemž definice těchto doprav stanoví jiný právní předpis.

---

³⁹ KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, s.r.o., 2008. 512 s. ISBN 978-80-87212-03-5.

4.2 Řidičské oprávnění

Řidičské oprávnění opravňuje jeho držitele k řízení motorového vozidla zařazeného do příslušné skupiny nebo podskupiny řidičského oprávnění.

Řidičské oprávnění se uděluje na skupiny AM, A, B, B+E, C, C+E, D, D+E. Určení skupin a podskupin řidičských oprávnění a rozdělení vozidel do těchto skupin a podskupin je v souladu se směrnicí rady o řidičských průkazech, ve znění pozdějších novelizací. Podle této směrnice zákon zavádí nové podskupiny řidičských oprávnění D1, C1, B1 a A1.

Ustanovení upravuje institut řidičského oprávnění, a to jednak v obecné rovině a dále ve vazbě na jednotlivé skupiny a podskupiny řidičských oprávnění. Do jednotlivých skupin a podskupin řidičských oprávnění jsou zařazena vozidla, k jejichž řízení příslušné řidičské oprávnění opravňuje.

Podmínky udělení a též držení řidičského oprávnění jsou v tomto ustanovení vymezeny taxativně a musí být splněny vždy všechny najednou. Jedná se o věk, zdravotní a odbornou způsobilost k řízení motorových vozidel, trvalý nebo přechodný pobyt na našem území a splnění dalších požadavků stanovených zákonem o silničním provozu.

4.3 Průkaz profesní způsobilosti řidiče

Průkaz profesní způsobilosti řidiče (dále jen „PPZŘ“) je doklad s mezinárodní platností na území členských států Evropské unie vydávaný v souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/59/ES, který osvědčuje získání předepsané odborné kvalifikace řidičů zabývajících se silniční nákladní nebo osobní dopravou. PPZŘ vydaný v České republice je uznávaný všemi členskými zeměmi EU a Česká republika uznává doklady vydané v jiných členských zemích EU.⁴⁰

Platnost průkazu profesní způsobilosti řidiče a zároveň i doba, po jakou řidič splňuje odbornou kvalifikaci, je pět let. Lhůta pěti let začíná běžet od podání žádosti o vydání PPZŘ a vyznačuje se u příslušného druhu dopravy pomocí harmonizačního kódu společenství. Harmonizační kód společenství má tvar „95.dd.mm.rrrr“, kde za číslem 95. je uvedeno datum, do kdy řidič splňuje povinnost mít odbornou způsobilost. PPZŘ lze

---

⁴⁰ Zákon č. 247/2000 Sb. o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění zákona č. 374/2007 Sb.

vydat pouze držitelům řidičských oprávnění skupin C, C+E, D, D+E, a podskupin C1, C1+E, D1, D1+E.

Řidič motorového vozidla, k jehož řízení opravňuje řidičské oprávnění skupiny C, C+E, D nebo D+E, nebo podskupiny C1, C1+E, D1 nebo D1+E je povinen mít při řízení u sebe průkaz profesní způsobilosti řidiče pro příslušnou skupinu nebo podskupinu. Držitel průkazu profesní způsobilosti řidiče, který se podrobil vstupnímu školení v základním rozsahu, je oprávněn řídit vozidlo skupiny C, C+E od 21 let a motorové vozidlo skupiny D, D+E od 23 let. Držitel průkazu profesní způsobilosti, který se podrobil vstupnímu školení v rozšířeném rozsahu, je oprávněn řídit vozidlo skupiny C, C+E od 18 let a vozidlo skupiny D, D+E od 21 let.⁴¹

4.4 Odborná způsobilost a její záznam v PPZŘ

Získaná odborná způsobilost pro řízení motorových vozidel (absolvování vstupního školení) platí pro řízení všech vozidel v rámci daného druhu dopravy (nákladní či osobní), k jejichž řízení řidiče opravňují získaná řidičská oprávnění. Jestliže tedy řidič získá odbornou způsobilost (absolvuje vstupní školení) např. pouze jako držitel řidičského oprávnění skupiny C1, nemusí již odbornou způsobilost znovu získávat (absolvovat vstupní školení) pro řízení dalších skupin vozidel v oblasti nákladní dopravy (skupiny C, C+E a C1+E). Pokud stejný řidič chce řídit vozidlo osobní dopravy (např. vozidlo, k jehož řízení opravňuje řidičské oprávnění skupiny D), musí absolvovat zvláštní část vstupního školení pro řízení vozidel osobní dopravy. Odborná způsobilost se tedy vždy získává pro všechna vozidla v rámci daného druhu dopravy – nákladní či osobní.⁴² Získání odborné způsobilosti se zaznamenává do PPZŘ zápisem příslušného harmonizačního kódu u všech skupin řidičského oprávnění pro daný druh.⁴³

---

⁴¹ *Profesniprukazy.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-04-13]. Proč profesní průkaz. Dostupné z WWW: <<http://www.profesniprukazy.cz/?id=10>>.

⁴² Vyhláška č. 156/2008 Sb., o zdokonalování odborné způsobilosti řidičů a o změně vyhlášky č. 167/2002 Sb., kterou se provádí zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění zákona č. 478/2001 Sb.

⁴³ *Metodika č. 1/2008 vydávání Průkazu profesní způsobilosti řidiče pro pracovníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností* [online]. 2008 [cit. 2011-03-31]. [Www.ridicske-prukazy.info](http://www.ridicske-prukazy.info). Dostupné z WWW: <<http://ridicske-prukazy.info/metodika-vydavani-prukazu-profesni-zpusobilosti-ridice.html>>.

4.5 Oprávnění k podnikání v silniční dopravě

V silniční dopravě pro cizí potřeby (např. linková doprava, příležitostná doprava, taxislužba, nákladní doprava, mezinárodní kyvadlová doprava) rozlišuje v České republice Zákon o silniční dopravě tyto druhy úředních souhlasů:

- koncese od živnostenského úřadu je podmínkou k provozování silniční dopravy pro cizí potřeby živnostníkem,
- povolení od dopravního úřadu je podmínkou k provozování silniční dopravy pro cizí potřeby v jiných případech, tedy je-li doprava provozována právnickou osobou (případně též fyzickou osobou mimo živnostenské oprávnění, tato možnost je však sporná).

Pro povolení je třeba prokázat dobrou pověst a odbornou způsobilost, pro získání koncese navíc finanční způsobilost podle zákona.

4.6 Výpis z živnostenského rejstříku

Živnostenský rejstřík je informačním systémem veřejné správy, jehož správcem je Živnostenský úřad České republiky a provozovateli jsou obecní živnostenské úřady v rozsahu stanoveném odstavci 2 až 5 a krajské živnostenské úřady v rozsahu stanoveném odstavci 3 a 4. Živnostenský úřad České republiky do tohoto informačního systému zapisuje další údaje statistického a evidenčního charakteru související s provozováním živností. Za tím účelem mohou být sdružovány informace a údaje z jiných informačních systémů a registrů.

Do rejstříku se zapisují údaje fyzické osoby, jako jsou jméno, příjmení, státní občanství, bydliště, předmět podnikání, druh živnosti, provozovna nebo provozovny, v nichž je živnost provozována včetně údajů o zahájení a ukončení provozování živnosti v nich, s výjimkou mobilních provozoven a automatů, doba platnosti živnostenského oprávnění, datum vzniku živnostenského oprávnění, pozastavení živnosti a datum zániku živnostenského oprávnění.

S účinností od 1. července 2008 byla nahrazena výpisem ze živnostenského rejstříku koncesní listina a živnostenský list jako doklady, kterými se prokazovalo živnostenské oprávnění.⁴⁴

---

⁴⁴ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2008/2009*. 7. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2008. 349 s. ISBN 978-80-7263-477-4.

5. Praktické srovnání živnostníků podnikajících v oboru silniční dopravy

Při zamyšlení nad tím, jak porovnat situaci, která panuje na poli silniční motorové dopravy, mne napadlo několik myšlenek. Jednou z variant, bylo sestavení dotazníku, který by monitoroval jaké povědomí, mají živnostníci – dopravci o novelách, které se v průběhu několika let udály a jaký dopad měly tyto novely na jejich podnikání. Ovšem takový typ dotazníku by dle mého názoru, byl velmi rozmanitý a z vyhodnocení by nebylo vůbec jasné, jaká byla podstata výzkumu.

Proto jsem se rozhodla pro variantu, kdy srovnám dva živnostníky. Na základě kladených otázek, které se týkají již zmíněných novel v teoretické části této práce, sestavím určitý obraz toho, zda je výhodnější podnikat v oboru silniční dopravy jako jednotlivec či jako větší podnikatel se zaměstnanci.

Otázky jsou kladeny v časovém pásmu zmíněných novel, kdy ke každé novele, která proběhla, se může podnikatel vyjádřit svým vlastním názorem. Další otázky jsou ryze zjišťovacího typu, kde jsou mapovány poměry podnikatele. V poslední části jsem vyhranila prostor pro základní připomínky, které by dotazovaní chtěli zejména vypíchnout.

Zkoumanými subjekty jsou dva podnikatelé, kteří provozují koncesovanou živnost v oboru silniční motorová doprava. Jedním z nich je živnostník, který vlastní pouze jeden nákladní automobil a jeho činnosti je každodenní rozvoz zásilek pro společnost Toptrans. Jsou to balíky, které se pohybují od jednoho kilogramu do 3,5 tun. Zásilky jsou různého typu, vesměs to jsou komponenty, které se rozvázejí do větších firem v okolí, ale také se jedná například o pračky a různé další spotřebiče, které si objednají jednotlivé fyzické osoby. Důležitou informací je také to, že tento živnostník provozuje přepravní činnost pouze v okruhu několika desítek kilometrů v okolí Nového Jičína. Tato informace má zásadní význam pro zpracování kladených otázek zejména v rámci otázky mýtného.

Druhým podnikatelem je osoba, která vlastní již rozsáhlejší vozový park. Disponuje pěti nákladními automobily. Což znamená, že již musí zaměstnávat i další pracovníky. Tento podnikatel také využívá při přepravě zasilatelskou společnost Toptrans. Na základě toho předpokládám, že i z tohoto důvodu je srovnání mnohem komplexnější a přesnější, než kdyby tento podnikatel měl vlastní zasilatelskou společnost. Změnou je také to,

že jelikož má přepravce více svých zaměstnanců, jeho lokalita jev určitě poměrné části rozsáhlejší, než oblast prvního subjektu. Okruh trasy, kde rozváží zásilky pro společnost Toptrans je velmi odlišný od prvního zkoumaného živnostníka. Proto se tohoto dopravce zásadněji dotkne otázka zavedení mýtného na našich silnicích.

5.1 Jak změny v živnostenském zákoně zasáhly „malého“ živnostníka

Na základě položených otázek jsem zkoumala, jak zasáhly změny živnostenského zákona podnikání v oboru silniční motorové dopravy „malého“ živnostníka. Tedy takového, jenž vlastní pouze jedno nákladní vozidlo a nezaměstnává další pracovní sílu. Na začátku dotazování jsou kladeny otázky zjišťovacího typu. Dále se snažím vypíchnout, jak výše zmíněné novely živnostenského zákona ovlivnily podnikání v oboru silniční dopravy, neboli co se změnilo s novelami. Poslední otázka je položena tak, že podnikatelé mají možnost vyjádřit se k současnému stavu, který panuje v provozování jejich živnosti.

„Jak jste se dostal k tomuto oboru podnikání?“

K tomuto oboru podnikání jsem se dostal po převratu v roce 1989, kdy skončilo tehdejší JZD, kde jsem od vyučení jezdil jak na traktoru, tak i s kombajnem. Samozřejmě jsem v té době přemýšlel, co by pro mne bylo nejlepším zaměstnáním a do jakého sektoru práce mám směřovat. Jelikož jsem vyučen traktoristou, byl pro mne zásadní fakt to, že mé další povolání musí být směřováno tak, abych se mohl věnovat tomu, co mne baví - automobily. Proto po delším zvažování jsem se rozhodl, pro podnikání v oboru silniční motorové dopravy. Bylo to také z důvodu vysoké poptávky po profesionálních řidičích. Začátky mého podnikání jsou zakořeněny v rozvážení mléka a mléčných výrobků, kdy jsem pod záštitou tří leté dohody mohl jezdit pro Mlékárnu Kunín. Tato práce mne provázela několik let, protože poptávka v oboru silniční dopravy byla opravdu velká. Po personálních změnách, které v Mlékárně Kunín proběhly, a také z důvodu zrušení dohody s touto společností jsem se rozhodl hledat své uplatnění jinde. Proto jsem v roce 2000 navázal kontakt s přepravní společností Toptrans. Zde provozuji svou podnikatelskou činnost doposud. Jde o obdobnou práci akorát s tím rozdílem, že převážím zásilky všeho druhu od balíků luxusních vín přes malé domácí spotřebiče až po velké balíky, či spíše palety pro větší firmy.

„Od kterého roku podnikáte v silniční dopravě?“

V dopravě jako takové pod koncesní listinou podnikám již od roku 1995.

„Jak početný je Váš vozový park?“

V době svého prvního zaměstnání jsem začínal pouze s jedním pronajatým vozem. Postupně jsem přibral další vůz, neboť se tato sféra podnikání zdála být velmi výnosná. Po zániku dohody mezi Mlékárnou Kunín jsem samozřejmě musel pronajaté nákladní automobily vrátit. Tehdy jsem začal řešit otázku, co bude dál. Nezbývalo nic jiného než si pořídit svůj vlastní nákladní automobil. Ze začátku jsem tedy používal pouze jeden dopravní prostředek. Postupem času, kdy opět vzrostla poptávka po nákladních automobilech, jsem se rozhodl, koupit ještě jeden dopravní prostředek a zaměstnat tak jednoho zaměstnance. To sebou přineslo také mnoho spíše negativních změn a hlavně příliš hodně starostí. Postupem času jsem tedy zjistil, že to nebyl zrovna nejlepší nápad. Podnikání v silniční dopravě je totiž velmi pomíjivé. A právě s novelou, která s sebou přinesla to, že každý řidič musí mít do určitého data hotový průkaz profesní způsobilosti řidiče, který opravdu není zrovna nejlevnější záležitostí, jsem se rozhodl, vrátit se opět k provozování jednoho nákladního automobilu. Musel bych totiž zaplatit profesní průkaz i mému zaměstnanci a nikdy nemám jistotu, že u mne zůstane a nepůjde za pár měsíců jinam.

„Kolik máte zaměstnanců?“

Jak již bylo řečeno, měl jsem jednoho zaměstnance a dokonce 4 roky. Teď již provozuji živnost pouze sám na sebe.

„Po dnešní zkušenosti s tímto oborem zvolil byste si jej znova za novou dráhu své kariéry?“

Jednoznačně ne. Je velký rozdíl provozovat živnost v silniční dopravě jako jednotlivce nebo jako větší firma s několika zaměstnanci. Jako jednotlivce živnostník, jsem dle mého názoru velmi znevýhodněn před někým, kdo má například šest sedm nákladních automobilů. Je to z několika důvodů. Jedním z nich je i finanční stránka. Jak si můžu jako malý živnostník půjčit od banky dostatek peněžních prostředků, abych mohl rozšířit svůj vozový park? Je sice pravdou, že se mi to jednu dobu povedlo, ale v tu ránu přišla další novela, která zlomila vaz nejen mě, ale i dalším malým živnostníkům. Byla to novela, která se týkala přeškolení řidičů pro získání tzv. „profesáků“.

V praxi to dále funguje i tak, že pokud vlastníte pouze jeden nákladní automobil, je to pro vás nevýhodné v tom, že pokud přijde nějaká nečekána změna ať již legislativní, či jiná, dotkne se vás to mnohem citelněji, než podnikatele s větším vozovým parkem.

V dnešní době jsou velmi nevýhodné podmínky pro malé živnostníky. Vše stojí více a více peněz, jak porucha nákladního automobilu, která se vesměs pohybuje až okolo desítek tisíc korun, tak stále se zdražující pohonné hmoty. Dalším omezením nebo spíše zničením dopravců, vidím v úpravách v legislativě. Nařízení o přeškolení, dokazování odborné a finanční způsobilosti. Myslím si, že v této sféře již není možno podnikat s příznivým ziskem. V poslední době slýchávám o mnohých známých, kteří díky neuspokojivé situaci, která panuje v tomto oboru, museli své podnikání v silniční dopravě ukončit.

„Jak živnostenské podnikání, tak i silniční doprava prošla několika novelami, dotkla se Vás nějaká z nich zvláště citelně?“

Z mého pohledu mne žádná novela nijak citelně nezasáhla. Například rozdělení na „silniční motorovou dopravu nákladní“ a na „silniční motorovou dopravu osobní“ mne neovlivnila, protože koncesi na silniční dopravu jsem dostal již před tímto datem.

Dále, jak již jsem se zmiňoval, mne docela ovlivnila novela týkající se profesní způsobilosti řidiče. Musel bych totiž zaplatit profesní průkaz i mému zaměstnanci a nikdy nemám jistotu, že u mne zůstane a nepůjde za pár měsíců k jinému dopravci.

„Co říkáte na zpoplatnění některých částí silnic mýtným, jak tento fakt ovlivnil finanční stránku ve Vašem podnikání? (nákup, instalace, dobíjení)“

Zavedení mýtného se mne naštěstí nedotklo, mám již svou naplánovanou linku, která nevede na takto zpoplatňovaných úsecích. Ale názor na tento problém určitě mám. Nevím sice, na kolik je v tomto roce ustanoveno mýtné ale dle mého názoru, když už za něco vybírám peníze, tak musím také dbát o to, aby se to někde projevilo. A to zde chybí, cesty jsou čím dál více doničené a nedá se na nich jezdit, aniž by se neničily automobily.

„Myslíte si, že je správné, aby přeškolením procházeli pouze profesionální řidič v dopravě s výjimkou hasičů, záchranářů, policistů?“

Každoroční přeškolení je určitě dobrá věc, i když po pravdě nikdo z živnostníků dopravců z této úpravy není nadšen. Ale určitě je to správné i v rámci bezpečnosti na silnicích. To ale samozřejmě nezáleží pouze na tom, zda se přeškoluje či nikoliv, ale také hodně na povaze a zkušenostech řidiče. S výjimkou v tomto případě razantně nesouhlasím, je hloupost chtít toto přeškolení po jedné skupině a po druhé ne. Navíc

si myslím, že právě tito řidiči jako jsou záchranáři, policisté a hasiči, by určitě měli být přeškolení. Zajistě by to vedlo i k větší bezpečnosti na silnicích.

„Jak hodnotíte vývoj podnikání v silniční dopravě? Zaznamenal jste nějaké kolísání?“

Vývoj v silniční motorové dopravě není vůbec uspokojivý. Jak již jsem říkal, na začátku podnikání to šlo vcelku dobře. Teď se podnikání v této sféře vyvíjí pouze k horšímu. Zatím jsem nezaznamenal, že nějaká novela v živnostenském nebo jakémkoli jiném zákoně, by alespoň trochu zlepšila podmínky pro podnikání. V tomto oboru je všechno nestále, dnes vám v žádné přepravní společnosti nezajistí stabilní práci na delší dobu. Navíc se podnikání v silniční dopravě ještě více zkomplikovalo i na základě ekonomické krize. Já osobně jsem to pocítil takovým způsobem, že zásilky, které denně rozvážím, klesly na polovinu. Došlo to dokonce tak daleko, že některé dny jsem vůbec neměl práci a zůstával jsem doma.

„Co byste chtěli vypíchnout.....poznámky, připomínky.“

Tak skoro všechny připomínky či poznámky již byly zmíněny v souvislosti s jinými otázkami. Určitě bych také chtěl poznamenat to, že kdo bude chtít začít podnikat v oboru silniční dopravy, musí počítat s tím, že bohužel si neodpracuje svých osm hodin a „půjde domů.“ Je to velmi náročná práce, která je vesměs placena za ujetý kilometr, nikoli od hodiny. Proto zisky z podnikání nejsou tak velké, jak by se mohly zdát. Navíc je tady také silná konkurence a ten, kdo diktuje cenu, nejsme my, jako přepravci ale objednavatel. Také je tato práce jak fyzicky, tak i psychicky velmi náročná.

5.2 Jak změny v živnostenském zákoně zasáhly „velkého“ podnikatele

Dále jsem se zaměřila na podnikatele, který zaměstnává čtyři profesionální řidiče a vlastní pět nákladních automobilů. Tomuto podnikateli položím stejné otázky, jako jsem pokládala živnostníkovi, který vlastní pouze jeden nákladní automobil. Díky tomuto srovnání chci zjistit, jestli je pravdou to, co se traduje mezi podnikateli. A to fakt, že „větší“ podnikatel má daleko lepší podmínky pro provozování jeho činnosti.

„Jak jste se dostal k tomuto oboru podnikání?“

V tomto oboru jsem začal podnikat díky tomu, že jsem již nechtěl být pouze zaměstnanec, ale chtěl jsem být, jak se říká „svým vlastním pánem“. Proto jsem i velice dlouho rozmýšlel, ve kterém oboru si podnikání zvolím. Jelikož jsem vyučen v oboru opravy automobilů, zvažoval jsem i tuto možnost. Bohužel se v této době zrovna odehrál velký nárůst nových firem na opravy automobilů. Proto jsem se dostal okolo roku 1992 k podnikání na poli silniční dopravy. Jak jsem již řekl, po velkém nárůstu opravárenských dílen jsem nechtěl upustit od práce s automobily, která mě velice baví, proto jsem se rozhodl právě pro koncesovanou živnost v odvětví silniční nákladní dopravy.

„Od kterého roku podnikáte v silniční dopravě?“

V silniční dopravě pod živnostenským oprávněním jsem začal podnikat v roce 1992. Tehdy jsem si pořídil také svůj první nákladní automobil.

„Jak početný je Váš vozový park?“

Když jsem začínal svou podnikatelskou činnost, zakoupil jsem si ojetý nákladní automobil značky Avia. Po úspěšném roce, kdy bylo dostatek práce, a poptávka převyšovala nabídku, jsem se rozhodl pořídit si další nákladní automobil a zaměstnat tak jednoho zaměstnance. Takto vznikla situace, trvala zhruba tři roky. Po tomto období jsem se rozhodoval, zda pořídit další nákladní automobil, nebo spíše obnovit dosavadní vozový park. Nakonec jsem se rozhodl pro další ojetý nákladní automobil, protože v té době byl ještě stále zvýšený zájem o přepravu zboží, jak ze strany firem, tak ze strany fyzických osob. Myslím si, že to byl dobrý tah, protože jsem tak rozšířil svou činnost i do sféry příležitostného stěhování nábytku. Další zlom přišel v roce 2001, kdy jsem uzavřel dohodu s přepravní společností Toptrans. Tehdy jsem tedy všechny tři vozy

„pronajal“ této přepravní společnosti. V roce 2005 přišla ze strany společnosti Toptrans poptávka po dalších minimálně dvou vozech. Zvažoval jsem tuto možnost a nakonec se rozhodl, pořídit ještě další dva vozy s tím, že budu mít jistou práci pro tyto nákladní automobily nejméně po dobu tří let. Takže v konečném souhrnu dnes vlastním pět nákladních automobilů.

„Kolik máte zaměstnanců?“

Postupem času se počet mých zaměstnanců ustálil na čtyřech. V současné době plánuji přibrat dalšího zaměstnance jako náhradu za svou osobu.

„Po dnešní zkušenosti s tímto oborem zvolili byste si jej znova za novou dráhu své kariéry?“

Tak tady bych se asi hodně zamýšlel. Při začátcích svého podnikání bylo vše jiné, jak legislativa, tak i poptávka po tomto oboru živnosti. Současná situace je ale zcela opačná. Mám mnoho známých, kteří provozují tuto živnost pouze sami za sebe, a podle jejich názoru bych si zřejmě v dnešní době toto podnikání nezvolil. Je o mnoho těžší vybudovat si v současné jak ekonomické, tak i peněžní situaci dobré podnikatelské zázemí. Myslím si, že jsem ještě podchytil dobu, kdy jsem mohl úspěšně rozjet své podnikání s několika nákladními automobily. Tehdy v tom nebránily žádné novely o splnění euro podmínek a dalších omezení, které existují dnes.

„Jak živnostenské podnikání, tak i silniční doprava prošla několika novelami, dotkla se Vás nějaká z nich zvláště citelně?“

První změna se mne osobně dotkla v roce 1996, kdy se rozdělila živnost v silniční dopravě na živnost „silniční motorová doprava nákladní“ a „silniční motorová doprava osobní“. Tehdy jsem pocítil menší změnu v tom, že mi byly vydány dvě koncesní listiny a to na oba typy živností. Tato změna se mne ale zvláště razantním způsobem nedotkla.

Pak také rok 2001 kdy bylo zavedeno, že musí být určen přesně předmět činnosti. Zde jsem musel uvést přesný druh své činnosti, kdy se specializuji pouze na silniční motorovou dopravu nákladní. V tomto uvedení předmětu jsem dále musel uvést údaj spojen s tonáží vozidla.

Další změna se týkala prokazování finanční způsobilosti, kdy se povinnost prokazovat tuto způsobilost převedla i do vnitrostátní dopravy. Finanční způsobilost se tedy musela každoročně dokládat nejpozději k 31. 7. daného roku.

V současné době se začala projevovat novela živnostenského zákona s účinností v roce 2010. Popravdě zatím jsem nezaznamenal nějakou změnu v mém osobním podnikání po zavedení této novely.

„Co říkáte na zpoplatnění některých částí silnic mýtným, jak to ovlivnilo finanční stránku ve Vašem podnikání? (nákup, instalace, dobíjení)“

Jelikož se mýtné přímo dotýká mého podnikání, tak mám na tento problém smíšený názor. Na jedné straně je určitě dobré zavedení elektronického mýtného místo klasických dálničních známek pro nákladní automobily. Na straně druhé je také fakt, že za tyto peníze, které se vyberou z mýtného systému, je očekávaná určitá kompenzace. V podobě například bezpečnějších a kvalitnějších silnic. Rozhodně je to minusová položka v mém podnikání. Na téma mýtné brány a jejich fungování se vedou rozsáhle diskuze, které se zájmem sleduji. Z nedávno uveřejněného článku na portále o dopravě, vyplývají určité problémy provázející funkčnosti elektronického mýtného. Dokonce se do tohoto problému ohledně mýtných bran muselo zapojit i sdružení ČESMAD, které bránilo dopravce, kterým neoprávněně přišel dopis, že musí zaplatit mýtné při průjezdu branou, která ani nefungovala. Jak říkám, toto téma dle mého názoru je a určitě ještě bude hodně diskutované a mne nezbyvá nic jiného než sledovat jeho vývoj.

„Myslíte, že je správné, aby přeškolením procházeli pouze profesionální řidič v dopravě s výjimkou hasičů, záchranářů, policistů?“

Z hlediska bezpečnosti určitě. Ale pokud to opět vztáhnou na sebe, tak už tak jasný názor nemám. Je sice pravdou, že pokud se člověk každodenně pohybuje na silnicích, musí mít určité návyky a hlavně by měl vědět, jaká novela se v zákoně o silniční dopravě udála. Ale zase na druhou stranu, každodenním provozem na pozemních komunikacích získáte tak vzácnou praxi, která pak vede k tomu, že předvídáte situace, na které „normální“ řidič ani nepomyslí. S výjimkou v tomto případě určitě nesouhlasím, je hloupost nechtít toto přeškolení po stejné skupině lidí. Dle mého názoru je to pouze z toho důvodu, aby se stát vyhnul placení přeškolení za tyto zaměstnance. Z logiky věci je to holý nesmysl.

„Jak hodnotíte vývoj podnikání v silniční dopravě? Zaznamenali jste nějaké kolísání?“

Nejcitelněji jsem vývoj v silniční dopravě pocítil v období dvou až tří posledních let. Hlavně ty uplynulé dva roky pro mne nebyly jednoduché a byl jsem dokonce i ve velmi tíživé finanční situaci. Mám nakoupená vozidla na leasing, který je pro mne dost zatěžující,

ale jednání s leasingovými společnostmi nebo bankami o snížení splátek probíhala docela obstojně, možná také proto, že platím veškeré své závazky řádně a včas. Dokonce vím i o případech, kdy pojišťovny dopravcům vypovídaly smlouvy z důvodu rizikovosti pojištění v oblasti silniční dopravy. Naštěstí mne se tato situace vyhnula. Určitě se ale krize promítla do mého podnikání. A to v tom, že jsem musel jednu dobu snížit počet aut, která přepravují zásilky pro společnost Toptrans. Naštěstí tato doba byla pouze přechodná a já i všichni podřízení jsme to přestáli.

„Co byste chtěli vypíchnout.....poznámky, připomínky.“

Myslím si, že nejdůležitější připomínky či změny již byly řečeny ve výše uvedených otázkách. Jen mám trochu obavy, zda podnikání v silniční dopravě nebude čím dál více ohrožováno. Je zde mnoho faktorů, které ovlivňují toto samotné podnikání, aniž by to samotný provozovatel živnosti mohl změnit. Mluvím například o zvyšujícím se mýtném, špatném stavu silnic a tím spojených drahých oprav automobilů a čím dál více zdražující se pohonné hmoty.

Na začátku roku začal platit nový právní předpis, který reguluje platbu zdravotního pojištění. Dříve si mohli podnikatelé platit své zdravotní pojištění v jakékoli výši. Osobně jsem si platil vyšší zdravotní pojištění pro případ nemoci, abych alespoň z části udržel rodinný standard na úrovni, na kterou jsme zvyklí. Tudíž v případě závažnější a delší nemoci, by se mi zhruba vyrovnala „nemocenská“ skoro stejně tak jo můj měsíční příjem. Bohužel i tuto výhodu legislativa usměrnila. Pokud si totiž člověk platí vyšší částku na zdravotním pojištění, automaticky se to promítne i do sociálního pojištění a to tak, že příměrně se mu zvýší i tato částka a to v dosti razantním rozdílu. S tímto jsem tedy dost nespokojen, protože dle mého názoru osoba, která podniká, má daleko jiné výdaje a jiné finanční starosti (leasing apod.) než osoba zaměstnaná.

5.3 Vyhodnocení průzkumu

Průzkumem prováděným na těchto dvou subjektech, jsem chtěla potvrdit teorii, která se mezi živnostníky provozující svou činností v oboru silniční dopravy traduje. Jde o to, že pokud živnostník provozuje svou činností pouze pro svou vlastní potřebu je více znevýhodňován než podnikatel, který vlastní větší vozový park. V teoretické části, kde byly popisovány postupné novely jak živnostenského tak silničního zákona v období několika let, se můžeme dozvědět velmi důležité informace. Proto při mém průzkumu u tázaných subjektů, se orientuji spíše na tyto novely, které jsem ve své práci zmínila. Je to z důvodu toho, že jsem chtěla zjistit, zda se tyto zásadní novely dotkly nějak výrazně těchto dvou navzájem odlišných podnikatelů.

Při věcném srovnání fakt, která vyplývají z průzkumů u těchto dvou podnikatelů, jsem došla k názoru, že určitě rozdíly mezi tzv. „malým“ a „velkým“ živnostníkem určitě existují. Prvním rozdílným atributem, který mohl zásadně ovlivnit celou budoucí kariéru v oboru silniční dopravy je fakt, že první subjekt začínal své podnikání pronájmem nákladních automobilů od přepravních společností, pro které zrovna pracoval. Kdežto druhý zkoumaný subjekt si tento nákladní automobil zakoupil již v začátcích svého podnikání. Tímto se první subjekt dostal do nevýhody hned v několika aspektech. Mezitím co subjekt číslo dvě již věděl, co obnáší provoz a správa vlastního nákladního automobilu, subjekt první měl pouze menší nástin toho, že tento nákladní automobil se určitě musí udržovat a finančně podporovat, ale již neměl umožněn tak hluboký pohled, kolik taková údržba a další s provozem spojené atributy souvisí. To určitě mohlo zpozdit a negativně ovlivnit další vývoj v jeho podnikání.

Společným rysem zkoumaných podnikatelů je i fakt, že oba provozují svou živnost u jedné přepravní společnosti. Avšak i zde existuje rozdíl v ohodnocení jejich práce. Subjekt číslo jedna je zaměřen na opačný rozvozevý směr než subjekt číslo dva. V tomto aspektu je zásadní rozdíl, který určitě vede i k tomu, proč má jeden ze subjektů odlišný názor na podnikání v silniční dopravě než druhý. Rozvozevý směr, který provozuje subjekt první, je odlišně finančně ohodnocen než směr, který provozuje subjekt druhý. Je to také z toho důvodu, že na rozvozevý směr, který provozuje druhý živnostník je žádán již lépe a kvalitněji zařízený dopravní prostředek. A zde se opět vracíme k prvnímu problému. Jelikož subjekt číslo jedna si zakoupil nákladní automobil relativně nedávno, nemá

možnost dalšího koupe již kvalitnějšího nákladního automobilu a tím pádem získat lépe finančně ohodnocený rozvozný směr.

Oba podnikatelé mají zkušenost se zaměstnáváním pracovníků. Tuto zkušenost hodnotí ale opět každý opačným názorem. I když subjekt číslo jedna zaměstnával pouze jednoho pracovníka po dobu 4 let, byl v tomto ohledu velmi nespokojen. Jak sám uvedl, bylo to z důvodu neinformovanosti o tom, co zařídit pro bezproblémové fungování vztahu nadřízený - podřízený. K problémům, které se naskytly v oblasti nových předpisů a nařízení, se dále přidaly i problémy se samotným podřízeným a jeho smyslem pro zodpovědnou práci. Druhý dotazovaný podnikatel měl, a nadále i má, určitou zkušenost se zaměstnáváním pracovníků, již od dob začátku své pracovní profese dopravce, a proto má i smluvně zajištěné povinnosti, které musí jeho zaměstnanci dodržovat, jinak budou určitým způsobem sankciováni.

Otázku ohledně mýtného systému jsme s prvním subjektem nerozebírali dopodrobna. Neboť tento subjekt provozuje přepravu zásilek pouze v místech, kde se mýtné brány zatím nevyskytují. Ale určitě na tento dotaz měl názor. Nelíbí se mu drahé palubní počítače, které si musí dopravce pořídit a také to, že při stále se zvyšujícím mýtném, není na silnicích poznat určitá změna v podobě kvality vozovky. Při stejné otázce o zavedení mýtného druhý subjekt odpověděl, že je určitě dobře mít elektronický systém místo klasických dálničních známek. Ale na druhou stranu také dodává, že na základě vybírání mýtného by měly pro dopravce vyplynout určité kompenzace. Například v podobě opravy silnic, které jsou v České republice opravdu v dezolátním stavu. Tím by se také snížily náklady na opravu automobilu, protože každodenní jízda po takovýchto silnicích, se zákonitě musí projevit i na technickém stavu vozidla. Dále jsem také dostala, jako podklad sazby mýtného na rok 2011.

Přehled sazeb mýtného v České republice schválené vládou pro rok 2011.⁴⁵

Obr. 4.1 Sazby mýtného pro dálnice a rychlostní silnice od 1. 1. 2011

Tabulka mýtných sazeb (Kč/km)								
Emisní třída Euro II			Emisní třída Euro III a IV			Emisní třída Euro V nebo vyšší		
Počet náprav								
2	3	4	2	3	4	2	3	4
2,83	4,54	6,63	2,09	3,56	5,15	1,67	2,85	4,12
Nově sazby v pátek od 15:00 do 21:00 (Kč/km)								
Emisní třída Euro II			Emisní třída Euro III a IV			Emisní třída Euro V nebo vyšší		
Počet náprav								
2	3	4	2	3	4	2	3	4
3,59	6,48	9,45	2,65	5,08	7,35	2,12	4,06	5,88

Zdroj: Doprava v praxi

Obr. 4.2 Sazby mýtného pro silnice I. třídy od 1. 1. 2011

Tabulka mýtných sazeb (Kč/km)								
Emisní třída Euro II			Emisní třída Euro III a IV			Emisní třída Euro V nebo vyšší		
Počet náprav								
2	3	4	2	3	4	2	3	4
1,35	2,21	3,19	0,99	1,71	2,45	0,79	1,37	1,96
Nově sazby v pátek od 15:00 do 21:00 (Kč/km)								
Emisní třída Euro II			Emisní třída Euro III a IV			Emisní třída Euro V nebo vyšší		
Počet náprav								
2	3	4	2	3	4	2	3	4
1,71	3,15	4,55	1,25	2,45	3,50	1,00	1,96	2,80

Zdroj: Doprava v praxi

Každoroční přeškolování řidičů je již téma dávno prodiskutované. Všichni profesionální řidiči si již zvykli a mnozí to považují za správné. I když po stránce finanční je to zatěžující položka. Avšak při změnách, které přinesla novela právních předpisů, se zvedla značná vlna nevole. Je to z toho důvodu, že každoroční přeškolení profesionálních řidičů se již nebude týkat řidičů záchranné, policejní a hasičské služby. To hodnotí jako nepřijatelné vesměs všichni profesionální řidiči, kteří provozují živnost na základně udělené koncese a každoročně se tohoto přeškolení na vlastní náklady musí účastnit. Na stejném názoru se tedy shodli oba podnikatelé.

Vývoj v silniční motorové dopravě hodnotí první dotazovaný subjekt jako velmi kolísavý až strmý spíše k horšímu. Je to z toho důvodu, že v České republice je mnoho

⁴⁵ Doprava v praxi [online]. 2011 [cit. 2011-04-13]. Roční dálniční kupóny a mýtné 2011. Dostupné z WWW: <http://www.doprava.vpraxi.cz/news_pd.html>.

zákonů a předpisů, které spíše znesnadňují podnikání v tomto oboru živnosti. Dále je to samotný vývoj ekonomiky, a to nejen v České republice, ale i v zahraničí. Neboť dopady zahraniční ekonomiky přímo souvisí i se zahraničními firmami, které mají své provozovny na území ČR, a tím pádem to zákonitě vede ke snížení výroby v těchto společnostech. A v druhé vlně to jistojistě ovlivní i samotné dopravce, kteří pro tyto firmy zajišťují přepravu. Dosavadní vývoj na poli silniční dopravy hodnotí druhý dotazovaný podnikatel kolísavě. Je to z toho důvodu, že v posledních dvou až třech letech pocítil na provozování své činnosti citelně dopad ekonomické krize. Jak z důvodu toho, že má nakoupená vozidla na leasing a musí je v pravidelných intervalech splácet, tak i z důvodu úbytku práce pro jeho zaměstnance. V souhrnu lze tedy říci, že nejen legislativní úpravy, ale i celosvětová krize negativně ovlivňují podnikatele v oboru silniční dopravy.

5.4 Hlavní vývojové rozdíly a jejich dopad na živnostníky.

Hlavními změnami prošel živnostenský zákon již od roku 1989. Avšak jedna z nejzásadnějších novel byla provedena v roce 1995. Tato novela ale nepřinesla uspokojivé informace, na které se již delší dobu čekalo. Spíše přinesla větší zmatek. Proto v roce 1996 následovala novela, která rozdělila koncesovanou živnost silniční motorová doprava na dvě základní a to na silniční motorová nákladní doprava a silniční motorová osobní doprava. Na podnikatele provozující tento druh podnikání to mělo takový vliv, že již nedostali živnostenský list na provozování silniční motorové dopravy jako celku, ale museli specifikovat, na který druh dopravy se budou nadále orientovat. Další podmínkou, která ovlivnila podnikatele, bylo zavedení každoročního prokazování odborné a finanční způsobilosti. Z ohlasů některých dopravců bylo jasně zřetelné, že tuto novelu neschvalují a podle jejich názoru zbytečně komplikuje jejich podnikání.

V roce 2002 byla prodloužena doba pro prokazování odborné způsobilosti řidiče. Posunutím této hranice přesněji o 4 měsíce nepřineslo pro podnikatele žádné velké problémy či výhody. Tato změna tedy nebyla zvláště zaznamenána ze strany živnostníků.

Zásadní změnu přinesla až v roce 2008 novela živnostenského zákona, která měla usnadnit vstup do podnikání. A to tak, že zrušila některé povinnosti podnikatele a rozšířila rozsah živnosti. Což mnozí podnikatelé považují za dobrý tah, neboť některé povinnosti byly podle podnikatelů zbytečné. Dalším usnadněním pro vstup do podnikání bylo

stanovení toho, že již podnikatelé nemusí ohlašovat či získávat koncesi pouze na místně příslušných úřadech ale mohou svou živnost ohlásit kdekoliv v České republice bez ohledu na to, kde je jejich trvalé bydliště.

Pro nově přichozí podnikatelé, kteří chtějí podnikat na základně živnostenského oprávnění, se mění podmínky tím, že listiny jakými jsou živnostenský list či koncesní listina, se nahrazují jedním dokladem a to výpisem z živnostenského rejstříku. Pro podnikatele, kteří mají staré živnostenské oprávnění, se ovšem nic nemění. Stále zůstávají v platnosti jejich v minulosti vystavená živnostenská oprávnění. V tomto roce se také zúžila živnost volná a to pouze na jednu. Tato živnost volná „výroba, obchod a služby“ v sobě tedy zahrnuje rozšířené podoblasti této živnosti. Podnikatelé tak mohou touto novelou získat mnohem větší rozsah, než měli v minulosti.

V silniční motorové dopravě se odehrála změna týkající se přerušení živnostenského oprávnění. Dosud bylo možné požádat příslušný úřad o přerušení této koncesované živnosti. Po novele v roce 2008 již toto není možné a je to nahrazeno pouze částečným přerušením, či vypuštěním určitého oboru s živnostenského oprávnění. Tato novela rozdělila podnikatele na dva tábory. Jedni v tom spatřují výhodu, že nemusí pozastavovat celou živnost, ale mohou si určit a vymezit určitou část, a druzí tuto novelu přijali se záporným ohlasem.

Po vstupu ČR do Evropské unie nastaly další novely, které se týkaly hlavně vytvoření takových podmínek pro rovnocenné podnikání zahraniční živnostníku u nás a naopak českých živnostníku v Evropské unii. Na základě této novely se vytvořily zcela jiné podmínky pro podnikání občanů z členských států EU. Zjednodušilo se prokazování splnění všeobecných i zvláštních podmínek pro provozování živnosti u těchto osob, byl zaveden nový institut tzv. „poskytování služeb“ podnikateli z členských zemí EU. Stejně podmínky jako pro tyto osoby byly vytvořeny i pro fyzické a právnické osoby ze států tvořící Evropský hospodářský prostor a pro občany Švýcarské konfederace. Tato změna zasáhla výrazným způsobem podnikatele provozující svou živnost i mimo oblast tuzemska. V česku podnikající živnostníky tato změna podle jejich slov výrazně nezasáhla.

Poslední novela, která vstoupila v platnost v roce 2010, usnadňuje vstup do podnikání. Proto zatím nijak razantně neovlivnila již delší dobu podnikající živnostníky.

Závěr

Člověk, který chce být nezávislý ohledně výše svého výdělku na jiných lidech, si volí v častých případech cestu podnikání. Tato cesta určité svobody rozhodování s sebou ale nese i určitou zodpovědnost. Ta plyne z velmi dobré znalosti zákonů a právních předpisů, mezi nimiž je živnostenský zákon jedním z nejdůležitějších.

Vývoj v oblasti živnostenského zákona prošel v období několika let značnými změnami, které ovlivnily jeho současnou podobu. Tento zákon byl přijat v říjnu roku 1991 a za dobu své platnosti byl mnohokrát novelizován. K zákonu je připojeno pět příloh, které obsahují seznamy jednotlivých živností. Hlavní živnost, která je předmětem této práce, patří do seznamu živností koncesovaných.

Cílem práce bylo zhodnocení časového vývoje živnostenského zákona a následně jeho oboru silniční motorové dopravy. Porovnáním novel, které se udály v časovém horizontu několika let provést průzkum, jak se tyto změny dotkly podnikatelů provozující živnost v silniční motorové dopravě. Práce se tedy zaměřila na potvrzení, či vyvrácení mýtů, nebo negativních zkušeností s podnikáním v tomto oboru živnostenského zákona. Dosavadní situace totiž nedává přehled o tom, jaké jsou rozdíly při podnikání jedné osoby jako živnostníka nebo osoby, která zaměstnává i několik dalších podřízených. Tyto rozdíly se navzájem promítají s novelami, které byly v práci zmíněny a ukazují, jaké odlišnosti mohou nastat v případě rozdílné velikosti zkoumaného subjektu.

Na základně průzkumu dvou odlišných subjektů – živnostníků jsem zjistila, jaký vliv měly novely na samotného podnikatele a jeho podnikatelskou činnost. Po vyhodnocení tohoto průzkumu vyšlo najevo, že určitě rozdíly v provozování podnikání v silniční motorové dopravě jsou závislé na velikosti daného subjektu. Proto se ukázalo, že některé novely zasáhly citelněji pouze větší podnikatele a tzv. „malé“ živnostníky ovlivnily minimálně.

Práce prokázala, že v dnešní době, po mnoha novelách jak živnostenského zákona, tak zákona o silniční motorové dopravě přináší podnikání samotného živnostníka značná rizika. Legislativní ale i finanční změny se dotýkají tohoto jednotlivce o mnoho výrazněji než podnikatele, který vlastní větší vozový park a zároveň zajišťuje práci i pro své podřízené.

Počáteční myšlenka vycházela z předpokladu, že situace na poli silniční motorové dopravy díky legislativním úpravám, není nijak uspokojivá. Součástí práce tedy bylo tuto hypotézu na základně provedeného výzkumu buďto vyvrátit, či potvrdit.

Výsledným shrnutím získaných poznatku bylo zjištěno, že hypotéza o neuspokojivém stavu podnikání v oboru silniční dopravy byla potvrzena na základě srovnání dvou na sobě nezávislých subjektů pomocí stejně položených otázek. Shodným stanoviskem obou subjektů bylo, že mnoho novelizovaných předpisů stěžuje dopravcům jejich práci a navíc je také čím dál více finančně zatěžuje.

Seznam použité literatury a pramenů

Monografie:

HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2008/2009*. 7. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2008. 349 s. ISBN 978-80-7263-477-4.

KYNCL, Jan. *Podnikání v silniční dopravě*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, spol. s r.o., 2001. 172 s. ISBN 80-7169-743-5.

KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, s.r.o., 2008. 512 s. ISBN 978-80-87212-03-5.

ŠIŠKEOVÁ, Sylva. *Přehled judikatury z oblasti živnostenského podnikání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 184 s. ISBN 978-80-7357-527-4.

ŠTĚPÁNOVÁ, Silvie. *Zakládáme a provozujeme živnost: Podnikání podle Živnostenského zákona*. 1. vydání. Brno: Computer Press, a.s., 2007. 210 s. ISBN 978-80-251-1735-4.

ŠTAŠA, Josef; SRBOVÁ, Irena. *Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) a předpisy související*. 4. doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 561 s. ISBN 80-7179-925-4.

BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem: včetně provádějících a souvisejících předpisů a vzorů podání*. 8. aktualizované vydání. Praha: Polygon, 2005. 456 s. ISBN 80-7273-121-1.

PETRÍČEK, Václav. *Vývoj podnikatelského prostředí v ČR*. 1. vydání. Praha: Corona, 2006. 138 s. ISBN 80-903363-6-1.

HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2010/2011*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2010. 344 s. ISBN 978-80-7263-615-0.

Právní předpisy:

Zákon č. 286/1995 Sb., kterým se mění a také doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 214/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů.

Zákon č. 374/2007, zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 304/1997 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě ve znění zákona č. 38/1995 Sb. Dle § 4a odst. 3 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě v platném znění.

Vyhláška č. 366/1999 Sb., o způsobu prokázání finanční způsobilosti dopravcem.

Zákon č. 304/1997 Sb., který novelizuje zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě.

Zákon č. 309/2000 Sb., o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu a o změně živnostenského zákona.

Zákon č. 130/2008 Sb., který novelizuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb. Obsahové náplně živností řemeslných.

Vyhláška MDS č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě.

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění zákona č. 60/2001 Sb., zákona č. 478/2001 Sb., zákona č. 62/2002 Sb., zákona č. 229/2005 Sb., zákona č. 411/2005 Sb., zákona č. 76/2006 Sb., zákona č. 226/2006 Sb. a zákona č. 342/2006 Sb.

Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů.

Zákona č. 167/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony.

Směrnice rady 96/26/ES o přístupu k povolání provozovatele silniční přepravy zboží a provozovatele silniční přepravy osob, jakož i o vzájemném uznávání diplomů, osvědčení a jiných dokladů o dosažené kvalifikaci, s cílem umožnit účinný výkon svobody usazování těchto dopravců v oblasti vnitrostátní a mezinárodní dopravy.

Zákon č. 247/2000 Sb. o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění zákona č. 374/2007 Sb.

Vyhláška č. 156/2008 Sb., o zdokonalování odborné způsobilosti řidičů a o změně vyhlášky č. 167/2002 Sb., kterou se provádí zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění zákona č. 478/2001 Sb.

Elektronické publikace:

Blansko brána moravského krasu [online]. 2010 [cit. 2011-03-29]. Novela živnostenského zákona má pomoci podnikatelům. Dostupné z WWW:

<<http://www.blansko.cz/clanky/10/10/novela-zivnostenskeho-zakona-ma-pomoci-podnikatelum.php>>.

Metodika č. 1/2008 vydávání Průkazu profesní způsobilosti řidiče pro pracovníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností [online]. 2008 [cit. 2011-03-31]. Wwww.ridicske-prukazy.info. Dostupné z WWW: <<http://ridicske-prukazy.info/metodika-vydavani-prukazu-profesni-zpusobilosti-ridice.html>>.

Podnikatel.cz [online]. 2007 [cit. 2011-04-11]. Novela živnostenského zákona:

„Živnostáky“ v koši neskončí. Dostupné z WWW:

<<http://www.podnikatel.cz/clanky/novela-zivnostenskeho-zakona/>>.

Ministerstvo dopravy české republiky [online]. 2006 [cit. 2011-04-11]. Podnikání v silniční dopravě. Dostupné z WWW: <<http://www.mdcz.cz/cs/Potrebuji-se-poradit/poskytnute-informace/archiv/2006/2006-1638.htm>>.

Oficiální webový portál Praha [online]. 2008 [cit. 2011-04-12]. Novela živnostenského zákona - č. 130/2008 Sb., Dostupné z WWW: <http://www.praha2.cz/390/11792_Novela-zivnostenskeho-zakona-c-130-2008-Sb>.

Profesniprukazy.cz [online]. 2011 [cit. 2011-04-13]. Proč profesní průkaz. Dostupné z WWW: <<http://www.profesniprukazy.cz/?id=10>>

Atuoweb.cz [online]. 2008 [cit. 2011-04-13]. Profesní průkazy a jejich platnost. Dostupné z WWW: <<http://www.autoweb.cz/profesni-prukazy-a-jejich-platnost/>>.

Doprava v praxi [online]. 2011 [cit. 2011-04-13]. Roční dálniční kupóny a mýtné 2011. Dostupné z WWW: <http://www.doprava.vpraxi.cz/news_pd.html>.

Seznam zkratek

EU – evropská unie

ES – evropské společenství

ČSAD – československá autobusová doprava

ČR – česká republika

ŽU – živnostenský úřad

ŽZ – živnostenský zákon

MPO – ministerstvo průmyslu a obchodu

SPZ – státní poznávací značka

ObchZ – obchodní zákoník

PPŘZ – průkaz profesní způsobilosti řidiče

KonL – koncesní listina

tzv. – tak zvaný

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne .....

.....

jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

.....

Přílohy

Příloha č. 1: Příloha žádosti o koncesi s rozdělením dle druhů dopravy.

Příloha č. 2: Příklad průvodního dopisu, kterým postupuje živnostenský úřad dopravnímu úřadu žádost o koncesi

Příloha č. 3: Sdělení o vozidlech, se kterými bude provozována doprava

Příloha č. 4: Sdělení o změnách vozidel, se kterými bude provozována doprava

Příloha č. 5: Oznámení o zahájení, změnách a ukončení provozování taxislužby

Příloha č. 6: Vzor stanoviska o udělení změny koncesní listiny

Příloha č. 7: Výpis z Živnostenského rejstříku

Příloha č. 8: Potvrzení finanční způsobilosti

Příloha č. 9: Potvrzení o absolvování pravidelného školení

Příloha č. 10: Přehled druhu dopravy k vyžadování finanční a odborné způsobilosti